

16/2001. (III. 3.) FVM rendelet

a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat kiadásáról

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 11. §-ában foglalt felhatalmazás alapján - az érdekelt miniszterekkel és érdek-képviselői szervekkel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. § A Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzatot (a továbbiakban: Szabályzat) e rendelet *mellékleteként* kiadom, és előírásainak alkalmazását elrendelem.

2. § A rendelet hatálya az Mvt. 87. §-ának 9. pontja szerinti szervezett munkavégzés keretében végzett mezőgazdasági, vadgazdálkodási, halászati és térképészeti tevékenységre, az ezen tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatásokra, valamint ezen tevékenységeket és szolgáltatásokat végzőkre és az ennek során használt munkaeszközökre terjed ki.

E rendelet hatálya nem terjed ki a katonai földmérési és térképészeti tevékenységre.

3. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 6. hónap első napján lép hatályba.

Melléklet a 16/2001. (III. 3.) FVM rendelethez

Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat

1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.1. Mezőgazdasági létesítmény, munkahely, technológia, munkaeszköz tervezése, létesítése, illetve gyártása (előállítás), üzembe helyezése, alkalmazása és korszerűsítése során a mindenkor érvényben lévő jogszabályok (8.2.) vonatkozó előírásai szerint kell eljárni.

1.2. A gazdasági udvarban kialakított tárolóhelyek, építmények és egyéb létesítmények, berendezések veszélyes zónáiban olyan védelmet kell alkalmazni (elkerítés, lefedés, elzárás stb.), amely megakadályozza balesetek és munkahelyi ártalmak bekövetkezését.

1.3. A gazdasági udvarban és a gazdasági épületek közelében illetéktelen személyek - különösen gyermekek - nem tartózkodhatnak. Őrzéssel, megfelelő műszaki megoldással meg kell akadályozni, hogy illetéktelen személyek a veszélyes helyeket (állattartó épületek, szénapadlások, hígrágya tárolók, silók, veszélyes gépek és berendezések stb.) megközelíthessék.

1.4. A munkavállalók részére szükséges egyéni védőfelszerelést - a külön jogszabályban (8.2.1., 8.2.16. és 8.2.18.) foglaltak figyelembevételével - a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosának közreműködésével a munkáltatónak kell meghatározni és biztosítani.

1.5. Szabadtéri munkavégzés esetén a fellépő környezeti ártalmak (az időjárás viszonyosságai, rovarcsípés, kígyómarás, veszett állatok marása stb.) elleni védelemről, a külön jogszabályban (8.2.1., 8.2.18.) foglaltak szerint kell gondoskodni.

1.5.1. Az ÁNTSZ által kullancs vírusgócaként nyilvántartott területen - ahol kullancsirtást nem végeztek - munkát (szolgáltatást, ellenőrzést stb.) végzőket a munkáltatónak tájékoztatnia kell a Kullancs-enkefalitisz megbetegedés veszélyéről, és részükre a megelőző védőoltás lehetőségét biztosítani szükséges a külön jogszabályban (8.2.21.) foglaltak szerint.

1.5.2. A munkavállalók figyelmét fel kell hívni a kullancs által terjesztett baktérium okozta megbetegedésre, a Borreliozisra (Lyme-kór), annak érdekében, hogy a kezdeti tünetek (a csípés helye körül körkörös terjedő, kokárdaszerű bőrgyulladás, mérsékelt láz, izomfájdalom stb.) észlelése esetén, azonnal orvoshoz forduljanak.

1.5.3. A munkavállalókat ki kell oktatni a kullancs-csípés megelőzésére (zárt ruházat, a kullancs élőhelyeinek elkerülése, riasztószerek alkalmazása stb.), valamint a bőrbe fúródott kullancs szakszerű és gyors eltávolítására. Az oktatás a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosának közreműködésével történjen. A kullancs eltávolítására szolgáló eszközt (pl. csipeszt) a munkavégzők részére, a munkáltatónak kell biztosítani a munkavégzés helyszínén.

1.5.4. A munkáltatónak, a szabadtéri munkahelyeken dolgozókkal meg kell ismertetnie a viperaveszélyes körzeteket, amelyeket jól látható figyelmeztető táblákkal is jelölni szükséges a vonatkozó jogszabályban (8.2.9.) foglaltak szerint. Ezekben a területeken az elsősegély-nyújtókat a viperamarás esetén kötelező teendőkre (a mérge felszívódásának késleltetése stb.) is ki kell képezni. A munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy a sérült fél órán belül szakszerű orvosi ellátásban (védőoltásban) részesüljön. A szérum tárolására

és beadására kijelölt helyet (orvosi rendelőt) a viperaveszélyes körzetbe tartozó munkahelyeken és a szállásokon jól látható módon fel kell tüntetni.

1.5.5. Darázscsípés esetén a sérültet azonnal orvoshoz kell szállítani. Lódarázscsípést követően az orvosi ellátásig a csípés által a szervezetbe jutott méreg felszívódásának lassítására, gátlására kell törekedni (pl. a szűrés felett nyomókötés alkalmazásával). A darázscsípésre érzékeny személy a háziorvosa által rendelt gyógyszerét tartsa magánál és adott esetben használja. A sérültnek szeszes italt adni tilos.

1.5.6. A szabadtéri munkahelyen dolgozók figyelmét fel kell hívni a veszett állat marása, vagy az állattal való közvetlen érintkezés útján létrejövő fertőzés veszélyére. Állat okozta bármely sérülés esetén - a lehető legrövidebb időn belül - biztosítani kell a megfelelő orvosi ellátást. Az elsősegély-nyújtás biztosítására külön jogszabály (8.2.15.) előírásai az irányadók.

1.6. Szabadtéri munkavégzéskor bekövetkezett sérülés esetén, ha a seb földdel szennyeződött, a tetanusz fertőzés veszélye miatt gondoskodni kell az azonnali orvosi ellátásról.

1.7. Minden olyan gépet, amely égési sérülést, valamint mozgást végző géprészt, hajtást stb., amely balesetet okozhat, a külön jogszabályban (8.2.10.) foglaltak alapján védelemmel kell ellátni, a vonatkozó szabvány (8.3.1., 8.3.2.) előírásai szerint.

1.8. Garatokat, etetővályúkat, kiömlőnyílásokat és mintavevő helyeket úgy kell kialakítani, hogy azokon keresztül veszélyes részekhez ne lehessen hozzáférni.

1.9. A helyhez kötött gépek elhelyezése a kezelés és karbantartás elvégzéséhez szükséges hely, valamint a technológiai és egyéb követelmények figyelembevételével történjen. Az alapozás és rögzítés módját a gép kialakításától és rendeltetésétől függően úgy kell megválasztani, hogy üzemeltetése a dolgozóra és a környezetében tartózkodókra veszélyt ne jelentsen. Az alapozást nem igénylő - telepített - gépeket üzembeállítás előtt elmozdulás ellen biztonságosan rögzíteni kell a külön jogszabályban (8.2.10.) foglaltak szerint.

1.9.1. Gépen, berendezésen - a működés közben kialakuló veszélyhelyzet miatt - javítást, karbantartást csak a gép, berendezés kikapcsolt és bekapcsolás ellen biztosított (leválasztott) helyzetében szabad végezni a külön jogszabályban (8.2.10.) foglaltak szerint.

1.9.2. Gépet, berendezést üzemelés közben ellenőrzés nélkül hagyni nem szabad, kivéve, ha elzárt, hozzáférhetetlen helyen van, és működése vagy üzemelés közbeni meghibásodása senkit sem veszélyeztet.

1.9.3. A gépcsoportok összeállítása, a gépek javítása és karbantartása a használati utasítás vonatkozó előírásai szerint történjen.

1.9.4. A gépkezelőnek a használati utasításban (kezelés és karbantartás) foglaltakat el kell sajátítania és azt meg kell tartania.

1.10. Mezőgazdasági erő- és munkagépek közúton való közlekedtetése, illetve a gépek közúton történő szállítása a külön jogszabályban (8.2.17., 8.2.32, 8.2.44.) foglaltak szerint történjen.

1.10.1. Mozgásban levő erő- és munkagépre fel- és leszállni nem szabad.

1.11. A mezőgazdasági szakképesítéseket és szakmai követelményeket külön jogszabály (8.2.8. és 8.2.14.) határozza meg.

1.12. Besötétedés után minden munkahelyet ki kell világítani. Világítás céljára kellő számú és fényerejű, a biztonsági előírásoknak megfelelően felszerelt világítótestet kell használni.

1.12.1. Besötétedés után erő- vagy munkagépet csak a külön jogszabályban (8.2.44.) előírt világító berendezéseinek bekapcsolása mellett szabad üzemeltetni.

1.12.2. Veszélyes munkaterületen munkagéppel történő munkavégzés esetén a munka irányításával egy felelős személyt meg kell bízni.

1.12.3. Besötétedés után csak munkabiztonsági szempontból megfelelő területen szabad gépi munkát végezni.

1.13. Kardánhajtású munkagépet az előírtnál nagyobb fordulatszámmal meghajtani tilos.

1.14. Erősáramú szabadvezetékek mezőgazdasági tevékenység céljából történő megközelítése (pl. öntözés; vegyi anyag fúvása, permetezése; gyümölcsös, szőlő, komló telepítése és művelése stb.) csak a vonatkozó szabvány (8.3.30., 8.3.31., 8.3.32.) előírásai szerint történhet.

1.15. Amennyiben villamos földkábel található a mezőgazdasági munkaterületen, a munkáltató köteles meghatározni a munkavégzés biztonsági követelményeit és megtenni a helyi körülményeknek megfelelő munkabiztonsági intézkedéseket.

1.16. A jelen Szabályzatban nem szabályozott feltételek és tevékenységek biztonsági követelményeit (pl. egyes gépek és berendezések nem technológiai előírás szerinti alkalmazását) a munkáltató határozza meg a külön jogszabályban (8.2.39.) foglaltak szerint, figyelembe véve a hatályos környezetvédelmi jogszabályokat (8.2.48.) is.

2. NÖVÉNYTERMESZTÉSRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

2.1. Személyi követelményekre vonatkozó rendelkezések

2.1.1. Mezőgazdasági erő- és munkagépet, berendezést csak olyan személy vezethet, kezelhet, aki a 8.4. fejezet szerinti vagy a külön jogszabályban (8.2.8., 8.2.14., 8.2.22., 8.2.24., 8.2.45.) meghatározott vezetői, kezelői engedéllyel rendelkezik, és megfelelt a munkaköri, szakmai időszakos vagy a soron kívüli alkalmassági vizsgálaton.

2.2. A munkavégzésre vonatkozó általános rendelkezések

2.2.1. Üzem közben az erő- és munkagépező csak az erre a célra kialakított biztonságos kezelőhelyen (ülő- vagy állóhelyen) tartózkodhat a külön jogszabályban (8.2.10.) foglaltak szerint.

2.2.2. Kapcsolt munkagépek és haladó mozgást végző gépcsoportok között, azok veszélyzónáiban üzem közben tartózkodni tilos.

2.2.3. A működésben levő munkagépen a gépkezelő(kö)n kívül más személy nem tartózkodhat. A munkagépen, annak - működésén kívüli - szállítása közben senki sem tartózkodhat.

2.2.4. Az erő- és munkagép áthajtását, a kardántengely be- és szétkötését - ha a munkagépnek külön kezelője van - az erőgép vezetője és a munkagép kezelője együttesen végezzék az erőgép ráindítását megakadályozó nyugalmi helyzetben. Sérült vagy hiányzó kardán-védőburkolatú géppel nem szabad munkát végezni. A védőburkolat forgását megakadályozó biztosító láncot minden esetben be kell kapcsolni.

2.2.5. Erő- és munkagépen üzem közben bármilyen beállítást csak az erre a célra kialakított eszközzel (kezelőkarral, pedállal stb.) szabad végezni az üzemeltetési dokumentáció szerint.

2.2.6. Az erő- és munkagépet beindítani csak akkor szabad, ha a védőberendezések védelmi helyzetben vannak.

2.2.7. Ha a munkagépen kezelő tartózkodik, az erőgépet csak akkor szabad elindítani, ha a munkagép kezelője az indulásra a jelet megadta.

2.2.8. Éles, szűrő, vágó szerszámokat munkahelyen vagy annak közelében kijelölt helyen, rendezetten és elkülönítve kell tárolni.

2.2.9. Vágó, szűrő szerszámot járművön szállítani csak az erre a célra kialakított helyen, rögzítve (megfelelő tokban, élvédővel ellátva stb.) úgy szabad, hogy az balesetet ne okozhasson.

2.2.10. Gépek forgódobjait, késtárcsáit csak kiegyensúlyozott állapotban szabad üzemeltetni.

2.3. Erő- és munkagépekre vonatkozó általános rendelkezések

2.3.1. Erőgépen és önjáró munkagépen a külön jogszabályban (8.2.10., 8.2.33.) foglaltak szerint biztonsági (vezető) fülke vagy biztonsági védőkeret legyen a vonatkozó szabványban (8.3.1., 8.3.2., 8.3.26., 8.3.27.) foglaltak szerint.

2.3.2. Minden erőgépet el kell látni a használati utasításában felsorolt szerszámokkal és elsősegély-nyújtó felszereléssel.

2.3.3. Az üzemeltetéssel kapcsolatos követelmények

2.3.3.1. A gép működtetésére szolgáló kapcsolókat, kezelőelemeket, ezek feliratait, valamint a biztonsági feliratokat a vonatkozó szabvány (8.3.1., 8.3.2. és 8.3.21.) szerint kell kialakítani és elhelyezni.

2.3.3.2. A motor elindítása előtt meg kell győződni arról, hogy

- valamennyi vezérlő- és kapcsolóelem üres állásban van;
- a sebességváltó kar és a teljesítményleadó-tengely kapcsolókarja kikapcsolt állapotban van;
- a biztonsági berendezések üzemképes állapotban vannak.

2.3.3.3. Erőgépek beindításakor

a) szemrevételezéssel ellenőrizni kell a gép biztonságos üzemállapotát, a teljesítmény-leadó tengely védőharangjának ép állapotát, valamint a motorház zártságát;

b) ellenőrizni kell az üzemanyagok (tüzeltő- és kenőanyagok, munkafolyadékok) szintjét, a hangjelző berendezés üzemképességét, a vezetőfülke biztonságos zárhatóságát és a rögzítőfék megfelelő működőképességét;

c) a sebességváltó kart, illetve hajtást (hajtóművet) üres állásba kell kapcsolni;

d) kézi indítás esetén ellenőrizni kell a motor indítókarjának és a motor-tengelyvég körmös kapcsolóinak épségét;

e) állítható gyújtásszabályozóval felszerelt motorokat kézzel csak utógyújtással szabad indítani;

f) indítókarral történő indítás esetén az indítókart alulról felfelé úgy kell rántani, hogy a kézfej ujjai azonos oldalon legyenek;

g) belső égésű motor indítóköteles indításához csak kifogástalan állapotban levő kötél használható, amit tilos a kézfejre csavarni;

h) indítás után a zárt helyiséget a géppel azonnal el kell hagyni, vagy gondoskodni kell az égéstermékek zárt rendszerű elvezetéséről.

2.3.3.4. A motor behúzatással történő indításakor

a) a beindításhoz vontatott légfékes erőgépet merev vonórúddal kell csatlakoztatni;

b) nem légfékes járművek behúzatásához a kapcsolt sebességfokozatnak megfelelő féktávolságnál hosszabb, de legalább 3 m hosszú sodronykötél vagy lánc is használható.

2.3.3.5. A behúzást végző gép tengelykapcsoló-pedálját csak lassan és óvatosan szabad felengedni.

2.3.3.6. Behúzatás közben az erőgépek között és azok közelében a vontatókötél hosszának megfelelő távolságon belül senki sem tartózkodhat.

2.3.3.7. Lejtmenet, illetve fordulás előtt az erőgép sebességét időben - alacsonyabb sebességfokozatba történő visszakapcsolással - megfelelő értékre kell csökkenteni. A lejtőn lefelé haladás előtt a felfelé haladáshoz szükséges sebességfokozatba kell kapcsolni.

2.3.3.8. Lejtmenetben - a rendkívüli megállás kivételével - a tengelykapcsoló oldása tilos.

2.3.3.9. Az erőgépet és munkagépet lejtős útszakaszon (munkaterületen) hagyni csak azok elmozdulásának kizárása (rögzítőfék behúzása, a kerekek kiékelése, sebességváltó reteszelve) mellett szabad. Géptartozékként rögzítőket kell rendszeresíteni.

2.3.3.10. Az erőgép vezetőjének feladata a kezelőhely elhagyása előtt:

a) a függesztett (vagy félig függesztett) felemelt munkagép leengedése a talajra;

b) az erőgép motorjának leállítás;

c) az erőgép rögzítése (kézfékekkel vagy más műszaki megoldással);

d) a hajtások kikapcsolása;

e) az indítókulcs kivétele;

f) az erőgép vezetőfülkéjének bezárása.

2.3.3.11. Az erőgéppel csak olyan függesztett munkagépet szabad üzemeltetni, amely a munkagép kiemelése esetén az erőgép pótsúlyozásával vagy anélkül kormányozható. A kormányozhatóság feltételeire a külön jogszabályban (8.2.32.) foglaltak az irányadók. Ha az erőgép eleje megemelkedik, a tengelykapcsolót azonnal oldani kell.

2.3.3.12. A munkagép megemelése, illetve süllyesztése előtt a művelet veszélytelenségéről meg kell győződni.

2.3.3.13. Az erőgéphez a munkagépet csak a vonatkozó szabvány (8.3.27.) előírásainak megfelelő vonó- vagy függesztő szerkezettel szabad csatlakoztatni.

2.3.4. Mezőgazdasági erőgépek kezelése és vezetése

2.3.4.1. A kezelő minden munkakezdés előtt ellenőrizni köteles az erőgép üzemképes állapotát - a kerekeket, a gumibroncsokat, továbbá a kormánymű, a fékberendezés, a világítás és a jelzőberendezések működőképességét.

Az ellenőrzés során fékpróbát kell tartania. A közlekedésbiztonsági követelményekre a külön jogszabályban (8.2.32.) foglaltak az irányadók.

2.3.4.2. A vezetőülés környezetében ne legyenek olyan tárgyak, amelyek az erőgép vezetőjét a szabad kilátásban vagy a vezetésben gátolják. A vezetőfülkében rögzítés nélküli tárgyat, szerszámot szállítani nem szabad.

2.3.4.3. A munka befejeztével - tárolás előtt - a munkagép villamos berendezését az áramforrásról le kell választani.

2.3.4.4. Az erő- és munkagép villamos szerelvényeit és vezetőket megbontani, illetve javítani csak a gép villamos berendezésének az áramforrásról való leválasztása után szabad.

2.3.4.5. Az erőgép vezetőjének a motor indítása előtt meg kell győződnie arról, hogy az erőgép és a hozzá kapcsolt munkagép alatt, illetve a gépek közvetlen környezetében senki sem tartózkodik.

2.3.4.6. Sebességnövelés céljából az erőgép motorjának szabályozását megváltoztatni, azt magasabb fordulatszámra beállítani tilos.

2.3.4.7. A hűtő töltőnyílását a célnak megfelelő fedéllel (hűtősapka) kell lezárni.

2.3.4.7.1. A hűtősapka levételekor a beöntőnyílás fölé hajolni tilos. A fedél nyitását nyújtott karral, óvatosan kell végezni.

2.3.4.7.2. A hűtővíz felforrása esetén a hűtősapkát mindaddig nem szabad levenni, amíg a túlfolyócsövön gőzáramlás észlelhető.

2.4. Pótkocsira vonatkozó rendelkezések

2.4.1. Légfékes pótkocsi csak olyan vontató járműhöz kapcsolható, amely alkalmas a légfék működtetésére.

- 2.4.2. A ráfutófékes pótkocsit biztosító láncokkal a vontató járműhöz kell kapcsolni.
- 2.4.3. Magas rakományt csak oldalfal-magasítóval felszerelt vagy ilyen szállítására kialakított kocsin szabad szállítani. Az oldalmagasítók rögzítettségét indulás előtt ellenőrizni kell a külön jogszabályban (8.2.44.) foglaltak szerint.
- 2.4.4. Pótkocsik közötti forgalomba helyezésére és forgalomban tartására a külön jogszabályban (8.2.32.) foglaltak az irányadók.

2.5. Fogatokra vonatkozó rendelkezések

- 2.5.1. Rakodásnál az igavonó állat istrángját vagy jármát le kell venni.
- 2.5.2. Lovak befogásakor, a lovak közelében csak a befogást végző személy tartózkodhat. Fogatolt jármű hajtását csak az állattal bántani tudó, a hajtásban jártas és a külön jogszabályban (8.2.24.) előírt járművezetői igazolvánnyal rendelkező munkavállaló végezheti.
- 2.5.3. Olyan állatot, amely a közelébe jutó személyek testi épségét veszélyezteti, közúton közlekedő járműbe fogni tilos.
- 2.5.4. Fogatolt járművek vontató állatait őrizetlenül hagyni tilos.
- 2.5.5. A kocsira a terhet egyenletesen elosztva, lépcsőzetesen, ledőlés és billenés ellen biztosítva kell elhelyezni.
- 2.5.6. Fogatolt járművet mindig csak hátulról szabad megtolni, előlről húzni tilos.
- 2.5.7. A lószerszámok állapotát az arra kijelölt személynek rendszeresen ellenőriznie kell. Csak ép és biztonságos lószerszámokat szabad használni.
- 2.5.8. Elindulás előtt ellenőrizni kell a rögzítőfék működőképességét, a biztonságos ülőhely kialakítását, a kerekek (gumik) megfelelőségét.

2.6. Talajművelésre vonatkozó rendelkezések

- 2.6.1. A szántás elmunkálására szolgáló boronát, simítót csak az ekére biztonságosan rögzítve szabad szállítani.
- 2.6.2. Összecsukható részekkel készült munkagépeket csak mechanikusan rögzített állapotban szabad szállítani a vonatkozó szabványban (8.3.28.) foglaltak szerint.
- 2.6.3. Egymás után haladó talajművelő munkagépek között a menetsebességnek megfelelő, de legalább 15 méter térközt kell tartani.
- 2.6.4. A munkagép egyes részeit (pl. csoroszllyát) csak erre a célra készített nyeles szerszámmal szabad tisztítani.
- 2.6.4.1. Művelőeszközt cserélni, azon karbantartást végezni csak álló helyzetben levő gépcsoportnál, a hajtás szétkapcsolása után, a gép biztonságosan alátámasztott helyzetében szabad.
- 2.6.5. A szántásra kerülő terület fogásainak kijelölésénél megfelelő biztonságot nyújtó fordulásávot kell hagyni, amely nem lehet gödrös, árkos, csatornás, bizonytalanul lejtős területrészt.
- 2.6.6. A munkagépek egyes szerkezeti egységeit - a felszerelt mechanikus tehermentesítővel - szállítási helyzetben tehermentesíteni és rögzíteni kell.
- 2.6.7. Olyan munkagépen, amelyhez további munkagép (fogas stb.) kapcsolódik, kezelő nem tartózkodhat.

2.7. Talajjavításra, talajerő-gazdálkodásra vonatkozó rendelkezések

- 2.7.1. Pótkocsiról kézi erővel történő terítést a munkavállaló úgy végezze, hogy elkerülje a lecsúszás, leesés miatt bekövetkező balesetet; a pótkocsin - egymás munkájának zavarása nélkül - legfeljebb 2 fő tartózkodhat.
- 2.7.2. A terítés megkezdése előtt az erőgép vezetőjének meg kell győződnie a talaj- és domborzati viszonyokról, és ezektől függően kell meghatározni a terítés módját.
- 2.7.3. Szerves- és műtrágya szórására vonatkozó rendelkezések
- 2.7.3.1. Szerves trágyával végzett munkák megkezdése előtt, a munkavégzésre vonatkozó egészségügyi előírásokat a munkavállalónak meg kell ismernie, és azokat a munkavégzés során meg kell tartania.
- 2.7.3.2. Rakodógéppel ellátott erőgéppel a munka megkezdése előtt úgy kell a mozgatásra kerülő anyag mellé állni, hogy a hidraulikus támasztólábak a szilárd talajon biztonságosan felfeküdjenek. A rakodógép szállítási helyzetből munkahelyzetbe történő átfordításánál először a támasztólábakat kell a talajra nyomni.

2.7.3.3. A szerves- és műtrágyaszóró gépeknél bekövetkező eltömődést megszüntetni csak a kardánhajtás kikapcsolása és az erőgép motorjának leállítása után, megfelelő segédeszköz alkalmazásával szabad. Menet közben a szórógépen tartózkodni tilos.

2.7.3.4. A szerves trágya pótkocsiról vagy fogatolt járműről történő kézi terítését a jármű álló helyzetében kell végezni és csak a biztonsági követelményeknek megfelelő feljárólépcsőn (létrán) szabad le és fel közlekedni.

2.7.3.5. A műtrágyaszóró gép kiszolgálásában részt vevő személyeknek a hatóanyaghoz előírt védőfelszerelést és védőeszközt kell használniuk.

2.7.3.6. Műtrágyát szabadban és szántóföldön őrizetlenül tárolni nem szabad.

2.7.3.7. A szerves és műtrágyát a higiéniai és közegészségügyi követelmények figyelembevételével kell tárolni.

2.8. Vetésre, ültetésre vonatkozó rendelkezések

2.8.1. A vetőszekrénybe üzem közben kézzel benyúlni tilos. A mag igazítására puhafából készült kotrót kell használni.

2.8.2. Csávázott vetőmag felhasználása esetén a vegyszeres növényvédelmi munkákra vonatkozó külön jogszabályban (8.2.13.) foglaltak az irányadók. Csávázott vetőmag kijuttatása esetén kötelező a vetéssel egy menetben történő takarás.

2.8.3. Az erőgép vezetője és a vető-ültető gép kezelője között biztosítani kell a jelzés adásának és észlelésének lehetőségét.

2.8.3.1. Több kezelőszemélyt igénylő munkagépen a jelzőberendezés működtető elemét úgy kell elhelyezni, hogy azt legalább két kezelőszemély működtetni tudja.

2.8.4. A vető- és az ültetőgép kezelőhelyét menet közben elhagyni tilos.

2.8.5. Kiemelt helyzetben levő munkagépen nem szabad tartózkodni.

2.9. Betakarításra vonatkozó általános rendelkezések

2.9.1. Működés közben az arató- és bálázó gép kötöző asztalán a kötöző és tömörítő karok pályáját megközelíteni, a tartóba kötözőanyagot behelyezni tilos.

2.9.2. A bálázógép kinyitott szerkezeti elemeit rögzíteni kell.

2.9.3. Gyári tartó hiányában a tartalékkaszát - munka közben - lécek közé rögzítve, a munkaterületen kívül kijelölt helyen kell elhelyezni.

2.9.3.1. A munkagép szállítási helyzetében a kaszaujjakon védőlemez legyen.

2.9.4. Tavi kaszán mindennemű javítás, beállítás csak a csónaktest partra húzott és legalább két ponton biztonságosan rögzített állapotában, a hajtómotor leállítása után végezhető. A tartalékkaszát a csónakban tartani tilos.

2.9.4.1. Munka közben a csónakban csak egy, úszni tudó és a vízi jármű vezetéséhez - a külön jogszabályban (8.2.28.) meghatározott - engedéllyel rendelkező személy tartózkodhat.

2.9.5. A lógereblye kezelőülését háttámlával és lábtartóval kell ellátni.

2.9.6. Kézi aratásnál a marokszedő a kaszálást végzőtől legalább 4 méter távolságot tartson.

2.9.7. A szalmagyűjtő berendezéssel a szalmán kívül semmilyen más terhet vagy tartozékot nem szabad szállítani.

2.9.8. A kazlázás műveletére vonatkozó munkabiztonsági szabályokat a helyi körülmények figyelembevételével a munkáltatónak kell kidolgoznia.

2.10. Arató-cséplő gépre vonatkozó rendelkezések

2.10.1. Az arató-cséplő gép hajtását védőburkolattal kell ellátni. Kialakításukra a vonatkozó szabvány (8.3.3.) előírásai az irányadók.

2.10.2. Az arató-cséplő gép körzetében más munka végzése csak a gép kikapcsolt és visszakapcsolás ellen biztosított állapotában történhet.

2.10.3. A kasza szerelésénél a kaszahajtást ki kell kapcsolni, a vágóasztalt rögzíteni kell, majd a motort le kell állítani.

2.10.4. Munkaterület-változtatás esetén, az arató-cséplő gépen csak a gép vezetője tartózkodhat.

2.11. Burgonya- és cukorrépa-betakarító gépre vonatkozó rendelkezések

2.11.1. Üzemben levő forgóvillás rendszerű burgonyaszedő gép 3 méteres körzetében a kezelőn kívül más személy nem tartózkodhat.

2.11.2. Burgonyakombájn üzemeltetése közben a nyitható védőkoriátokat zárva kell tartani.

2.11.3. A lazított répa kézi kiszedésénél a szedő a sorlazító-munkagéptől legalább 5 m távolságot tartson.

2.12. Kukoricabetakarító gépre vonatkozó rendelkezések

2.12.1. A kukoricabetakarító gép forgásirányváltó berendezésének kezelőelemét csak a kezelőhelyről szabad üzemeltetni.

2.13. Szecskavágó gépre vonatkozó rendelkezések

2.13.1. A szecskavágó gép vágószerkezetét védőburkolattal és etetőgarattal kell ellátni.

2.13.2. A takarmány-előkészítő gépek etetőberendezését (etetőasztal, garat stb.) úgy kell kiképezni, hogy a forgó részekhez kézzel hozzáérni ne lehessen. Az etetőszerkezet asztal alatti részét burkolni kell.

2.13.3. A szecskavágó gépet és silótöltő gépet el kell látni a fordulati irány megváltoztatására szolgáló váltószerkezettel. A váltókar akaratlan bekapcsolódását meg kell akadályozni.

2.13.4. A szecskavágó gép megindítása előtt minden esetben meg kell győződni a kapcsoló és a hátramenet helyes működéséről.

2.13.4.1. Leálláskor a kapcsolót mindig üres állásba kell állítani.

2.13.4.2. A szecskavágó gép késeit rendszeresen ellenőrizni kell, tompa késekkel dolgozni nem szabad, a meglazult kések csavarjait azonnal meg kell húzni.

2.13.4.3. A gép forgókéseit úgy kell felszerelni, hogy a forgórész kiegyensúlyozott legyen.

2.13.5. A járvaszecskázó gép üzemeltetése alatt a kifúvó cső kihordó terében tartózkodni tilos. A gép használatából adódó veszélyek kiküszöbölésére a vonatkozó szabvány (8.3.3.) előírásai az irányadók.

2.13.6. A szecskázott anyag szállítására olyan speciális pótkocsit kell alkalmazni, amelyhez üzem közben rakodószemély nem szükséges.

2.13.7. A szecskázó dob vagy a dobventilátor eltömődését csak a motor leállítása, a hajtás kiiktatása, a dob teljes leállása és elfordulás elleni biztosítása után, segédeszköz alkalmazásával szabad megszüntetni.

2.14. Gyümölcsstermesztésre vonatkozó rendelkezések

2.14.1. Gyümölcszedéshez, metszéshez és sebkezeléshez - 2 m magasság feletti munkavégzéshez - megfelelően szilárd, biztonságos állású segédeszközt (létra, zsámoly, szedőállvány, szedőszán stb.) kell használni.

2.14.2. Gyümölcsfára fel- és onnan lemászni csak a következő előírások megtartásával szabad:

a) metszés céljából fára mászni csak zárt metszőollóval és legfeljebb 1 méter magasságig szabad;

b) pneumatikus metszőollót és motoros láncfűrész fára felmászva használni tilos;

c) sáros, fagyos, havas időben fára mászni nem szabad;

d) a szélhatás várható veszélyeit figyelembe kell venni.

2.14.3. A munkáltatónak a létrákat, szedőállványokat minden használatbavétel előtt munkabiztonsági szempontból meg kell vizsgálnia, csak a megfelelőeket szabad használni.

2.14.3.1. Egyágú létra használata esetén a létrát biztonságosan a fához kell rögzíteni.

2.14.4. Metszés közben a vesszőt, illetőleg az ágat a metszés helyétől legalább 0,1 m távolságra kell megfogni.

2.14.4.1. A metszőollót közlekedés és pihenés alatt állandóan összecsuksva kell tartani.

2.14.5. Gépi metszés esetén a következőket kell figyelembe venni:

a) a síkfametszést szakképzett személy (általában az erőgép kezelője) végezze. A gép 10 méteres körzetében csak a kezelő tartózkodhat;

b) a síkfametszéshez használt fűrész tárcsa cseréjét csak a gépkezelő végezheti (csak gyári - műbizonylattal ellátott - fűrész tárcsát szabad használni);

c) a gépkezelő védelmére a kezelőhelyen acél védőhálót kell alkalmazni.

2.14.6. A nyessedék összerakását végző gallytoló villával felszerelt erőgép 10 méteres körzetében nem szabad tartózkodni.

2.14.7. Betakarításkor a sorok között gyűjtést végző szállító jármű megengedett legnagyobb sebessége 10 km/óra.

2.14.8. Rázógépes betakarítás biztonsági követelményei:

a) rázás ideje alatt a fa 5 méteres körzetében csak a rázógép kezelője és a ponyvakezelők tartózkodhatnak;

b) a betakarítási munkát csak akkor szabad megkezdeni, ha erre a rázó gép kezelője jelt adott;

c) a betakarításhoz alkalmazott szerelvényen személyt szállítani tilos.

2.14.9. A gyümölcsöt szállító edénynek (ládának) olyan füle vagy fogója legyen, amely kézsérülést nem okoz.

2.14.10. A manipulációs gépsorok indítását, javítását csak a kijelölt személy végezheti.

2.15. Szőlőtermesztésre vonatkozó rendelkezések

2.15.1. A felhasználásra kerülő szőlőkarókat, fa- és betonoszlopokat, betontuskókat - dőlésüket megakadályozva - úgy kell tárolni, hogy azok a munka végzését, valamint az erőgépek és a gyalogosok biztonságos közlekedését ne akadályozzák.

2.15.1.1. A betonoszlopokat rakodó munkavállalókat a betonoszlopok biztonságos megfogására alkalmas szerszámmal és egyéni védőfelszereléssel kell ellátni.

2.15.1.2. A huzal feszítését úgy kell végezni, hogy munka közben az esetleges huzalszakadás balesetet ne idézzen elő, az elektromos légvezetéseket ne érthesse, és veszélyes távolságra ne közelíthesse meg.

2.16. Szüreti munkákra vonatkozó rendelkezések

2.16.1. A szőlőszedő edények könnyűek és könnyen tisztán tarthatók legyenek.

2.16.2. A puttonyokat tartó hevedereket használatba vétel előtt felül kell vizsgálni. Szakadt, sérült hevederzetű puttonyokat nem szabad használni.

2.16.3. Szőlő ki- és berakásához csak gombosvillát szabad használni.

2.17. Öntözésre vonatkozó rendelkezések

2.17.1. Csak olyan öntözőcsöveket és tartozékokat szabad összekapcsolni, illetve felszerelni, amelyek a várható legnagyobb igénybevételnek és a biztonsági követelményeknek megfelelnek.

2.17.2. A villamos motorral üzemelő öntözőszivattyúkat a vonatkozó szabvány (8.3.29.) előírásainak megfelelően áramütés ellen védelemmel kell ellátni.

2.17.3. Ásott kútba, aknába telepített robbanómotoros szivattyú üzemeltetésénél az égéstermékeket a biztonságos fedéllel ellátott kútból, aknából zárt csővezetékkel el kell vezetni.

2.17.4. Nyílt felszíni vízből történő vízvétel esetén a szivattyút kellően szilárd talajra kell helyezni, és olyan kezelőállást kell kialakítani, hogy arról a szivattyú kezelője a vízbe ne essen.

2.17.4.1. A szivattyú öntözőrendszerre történő csatlakoztatása felelős személy irányításával történjen.

2.17.5. Az öntözőcsöveket áttelepíteni csak nyomás- és vízmentesítés után szabad. Nyomás alatt a csöveket, szerelvényeket és idomokat megbontani tilos.

2.17.6. A vízágyúval történő öntözés irányítására megfelelő szaktudással rendelkező munkavezetőt kell kijelölni.

2.17.7. A megengedett üzemi nyomást a mérőműszeren jól láthatóan fel kell tüntetni, és azt üzem közben túllépni nem szabad.

2.17.8. A vízágyú csövét a nyomócsővel történő összekötés előtt biztonságos irányba be kell állítani. A vízszugár hatókörzetében, valamint a vízágyú közelében csak akkor szabad bármilyen munkát végezni, ha előtte a nyomócsövet vagy a szivattyút lezárták (megállították), és az irányításra kijelölt személy erre engedélyt adott. A működő berendezést nem szabad felügyelet nélkül hagyni, és a munkaterületet figyelmeztető táblákkal kell megjelölni.

2.18. Szennyvízöntözésre vonatkozó rendelkezések

2.18.1. A szennyvízöntözésre, az öntözött területen történő munkavégzésre a külön jogszabályban (8.2.18.) foglaltak az irányadók.

2.18.2. A szennyvízzel öntözött területet jól látható helyeken a következő felirattal ellátott figyelmeztető táblákkal kell megjelölni: „Szennyvízöntözés, idegeneknek a területre belépni tilos.”

2.18.3. A szennyvízzel öntözött telepről védőöltözetet, védőfelszerelést, munkaeszközöket, valamint a telep termékeit kivinni, illetőleg a telep termékeit fogyasztani tilos.

2.18.4. A táblák árasztásakor, a szivornyák feltöltésekor és megindításakor a munkát végző részére a szennyvíz ellen védelmet nyújtó védőeszközt kell biztosítani a külön jogszabályban (8.2.16.) foglaltak szerint.

- 2.18.5. Üzemben levő szórókészülék (szórófej stb.) hatókörében tartózkodni tilos.
2.18.6. A munkavégzés területén étkezni és dohányozni tilos.

3. MEZŐGAZDASÁGI ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

3.1. Mezőgazdasági üzemi épületek beruházására (tervezésére és kivitelezésére) a külön jogszabályban (8.2.1., 8.2.2., 8.2.5., 8.2.30. és 8.2.37.) foglaltak az irányadók.

3.1.1. Kapuk, ajtók biztonságára vonatkozó rendelkezések

3.1.1.1. Az épület kapuját olyan biztosító elemmel kell ellátni, amely megakadályozza, hogy a kapu a sarkaiból kifordítható vagy kiemelhető legyen. Azok az ajtók és kapuk, amelyeken át járművek is közlekednek, nyitott állapotban rögzíthetők legyenek. A magtárak és műhelyek gépjármű-közlekedésre alkalmas nagykapui mellett a személyforgalom számára alkalmas kisméretű kaput (ajtót) is kell létesíteni a külön jogszabályban (8.2.1.) foglaltak szerint.

3.1.1.2. Vezetősínrre helyezett, görgön futó kapunál és ajtónál olyan biztosító elemet kell alkalmazni, amely megakadályozza a vezetősínből való kifutást.

3.1.1.3. A kapunak a faltól való elnyomását biztosító elem felszerelésével kell megakadályozni.

3.1.1.4. A kapuk kialakítása tegye lehetővé a biztonságos munkavégzést és közlekedést.

3.1.2. Le- és beesési veszély megelőzésére szolgáló védelem

3.1.2.1.1. A rendezett terepszinthez viszonyítva 0,8 méternél magasabb, illetve 0,8 méternél mélyebben levő állandó munkahelyeken a leesés elleni védelmet biztosítani kell a külön jogszabályban (8.2.5.) foglaltak és a vonatkozó szabvány (8.3.12.) előírásai szerint.

3.1.2.2. A falakon és a járófelületeken kialakított nyílásokat (pl. ledobónyílás) olyan védelemmel kell ellátni, amely megakadályozza a személyek lezuhanását.

3.1.3. Létrák alkalmazására vonatkozó rendelkezések

3.1.3.1. Az egyágú létrákat - amelyek nincsenek beépítve - megcsúszás és félrebillenés ellen biztosítani kell.

3.1.3.2. A létrák kialakítására a vonatkozó szabványban (8.3.4.) foglaltak az irányadók.

3.1.3.3. A beépített létrákat a vonatkozó szabvány (8.3.12.) előírásai szerint úgy kell kialakítani, hogy a rájuk történő fellépés és a rajtuk való közlekedés biztonságos legyen. Létrán nem szabad anyagmozgatást végezni.

3.1.4. Lépcsőkre vonatkozó rendelkezések

3.1.4.1. A lépcsőnyílásokat lezuhanás elleni védőelemekkel kell felszerelni, a vonatkozó szabvány (8.3.12.) előírásai szerint.

3.1.4.2. A lépcsők - biztonságos közlekedéshez szükséges - megvilágításáról gondoskodni kell.

3.1.5. Gödrök, aknák és hasonló létesítmények kialakítása, védelemmel való ellátása

3.1.5.1. A gödröket, aknákat és hasonló létesítményeket úgy kell kialakítani, illetve a Szabályzat 3.1.2. pontja szerint olyan védelemmel kell ellátni, amely megakadályozza a személyek lezuhanását.

3.1.5.2. A gabona befogadására kialakított tárolók beöntönyílását úgy kell kialakítani és olyan védelemmel kell ellátni (például biztonságosan rögzített és megfelelő teherbírású fedéllel és a fedél alatt acélrudakból készült, 0,04 m-nél nem nagyobb osztásközű ráccsal), hogy az megakadályozza a beleesést, tárgyak bekerülését.

3.1.6. Padlásokra vonatkozó rendelkezések

3.1.6.1. A padlások megfelelő megvilágítását biztosítani kell. A világításkapcsolót úgy kell elhelyezni, hogy az a padlástérbe belépés előtt bekapcsolható legyen.

3.1.6.2. A gerendákat, tartóelemeket és betolt szegélylécet borított födémekeket úgy kell kialakítani, hogy azok a személyközlekedésnél, anyagmozgatásnál és tárolásnál ne okozzanak balesetet.

3.1.6.3. A szénapadlások ledobónyílásaira a Szabályzat 3.1.2. pontjában foglaltakat kell alkalmazni.

4. ÁLLATTENYÉSZTÉSRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

4.1. Személyi követelmények

4.1.1. Az állattenyésztő telepen nem szabad foglalkoztatni:

a) tápcsatorna (enterális) fertőző betegségben vagy börgennyesedésben szenvedőt;

b) terhes nőt, a terhesség megállapítása után;

c) szoptató anyát;

d) 18 éven aluli fiatalokot.

4.1.2. A hítrágya kezeléssel foglalkozó munkavállaló köteles a külön jogszabályban (8.2.41.) meghatározott orvosi vizsgálaton részt venni.

4.2. A munkahelyre vonatkozó általános követelmények

4.2.1. A veszélyes helyeket, kutakat, csatornákat stb. be kell fedni, illetve be kell keríteni, vagy más módon meg kell akadályozni az illetéktelenek behatolását.

4.2.2. Villamos pásztort (kerítést) a létesítésére és alkalmazására vonatkozó szabvány (8.3.6., 8.3.7.) előírásai szerint úgy kell telepíteni, hogy az úton közlekedő személyeket és járműveket ne veszélyeztesse.

4.2.2.1. Villamos karámot erősáramú szabadvezeték közelébe csak úgy szabad telepíteni, ha a karám a vonatkozó szabvány (8.3.30.) előírásainak megfelel.

4.2.3. Az állattartó telepen fekete-fehér rendszerű öltöző-, mosdóhelyiséget kell létesíteni. A munkahely megközelítése és elhagyása ezeken keresztül történjen.

4.2.4. A telepen történő közlekedés során a külön jogszabály (8.2.44.) előírásait be kell tartani. A megengedett legnagyobb sebesség az útviszonyoktól függően legfeljebb 15 km/óra lehet.

4.2.5. A karámok, a legelőhöz vezető felhajtó utak, illetve kifutók az állatfajnak megfelelő méretű, biztonságot nyújtó, az állatok kitörését megakadályozó kerítéssel legyenek körülvéve.

4.2.6. Az állattartó telepen a jármű- és személyforgalom útvonala jól láthatóan legyen kijelölve. Az istálló padozata botlásmentes legyen. A csatornaszemek legyenek lefedve.

4.2.7. Az istállóban olyan szellőzést kell megvalósítani, hogy ott a levegő tisztasága megfeleljen a vonatkozó szabványban (8.3.8.) foglalt értékeknek.

4.2.8. Az állattartó telepen alkalmazott mesterséges világításra, a vonatkozó szabványban (8.3.9.) foglaltak az irányadók.

4.2.9. Az állattartó telepen csak a telep rendeltetésének megfelelő állatokat szabad tartani.

4.2.10. Új istálló létesítésénél a trágyagyűjtők és trágyagyűjtő berendezések, az istállótól és más üzemi épületektől elkülönítve, legalább olyan távolságra legyenek, hogy azok környezetét ne veszélyeztessék; kialakításuk is ennek megfelelő legyen. A trágyagyűjtő berendezéseket úgy kell elhelyezni (telepíteni), hogy az emberek és az állatok tartózkodását szolgáló létesítmények és helyiségek szélárnyékába kerüljenek.

4.3. A munkavégzésre vonatkozó általános követelmények

4.3.1. Szabadon, kötetlenül lévő nagytestű állatok (szarvasmarha, ló) között egyedül egy személynek nem szabad tartózkodnia.

4.3.1.1. Az elszabadult állatok megfékezését legalább két - 18 év és nyugdíjkorhatár közötti életkorú - munkavédelmi oktatásban részesített férfi végezze.

4.3.2. Az állattartó telepre - az oda beosztottak kivételével - belépni és ott tartózkodni csak a munkahelyi vezető engedélyével és szakképzett kísérő jelenlétében szabad.

4.3.3. A látogatókat a kísérő köteles kioktatni a munkahelyre vonatkozó biztonsági előírásokra, melyeket a látogatók megtartani kötelesek.

4.3.4. A telepre vonatkozóan el kell készíteni a teleprendet is magába foglaló üzemelési utasítást, melyben meg kell határozni a munkahelyi biztonsági követelmények, a rend és tisztaság megtartásának előírásait is.

Az utasítást mindenki számára hozzáférhető helyen kell tartani; tartalmát az új dolgozókkal felvételtkor ismertetni kell.

4.3.5. Fertőtlenítéshez és takarításhoz a munkavállalók részére biztosítani kell a munkáltató által meghatározott, felhasználásra kerülő vegyszerre az előírt, vagy ennek hiányában, a munkáltató által meghatározott egyéni védőfelszerelést.

4.3.6. Az állatok körmözése, agyarázása vagy szarvtalanítása az állat gondozója jelenlétében történjen. Ezeket a munkákat csak megfelelő jártassággal rendelkező személy (pl. az állat-egészségügyi szaksegéd) végezheti 1 fő segítővel, orrhurokkal tökéletesen rögzített állaton, illetve - szarvasmarha esetén - kalodában.

4.3.7. Az állattartó telepen (istállóban) dolgozók számára az állatorvos utasításainak és előírásainak betartása kötelező.

4.3.8. Az állattartó telepen (istállóban) dolgozókat a munkavédelmi oktatás során ki kell oktatni az állatról emberre terjedő betegségek, továbbá a trágya kezelésére és elhelyezésére szolgáló berendezésekben keletkező gázok elleni védekezés módszereire is. A munkavállalókat kötelezni kell a személyi tisztaság (mosdás, fertőtlenítés) szabályainak megtartására; ennek feltételeit a munkáltatónak kell biztosítania (szociális létesítmény stb.).

4.4. Állatokkal való bánásmódra vonatkozó rendelkezések

4.4.1. Az állatokat nem szabad ütlegetni (fenyíteni), kivéve a veszély elhárításának esetét.

4.4.2. Az állatok mozgatása biztonságos segédeszközökkel (terelőfa, terelőlap, villamos ösztöke, orrcsípítő, vezetőrúd, vezetőkötel stb.) történjen. A vezetőkötelet nem szabad kézre csavarni.

4.4.3. Az állatok egyedi kezelésének biztonságos körülményeit ki kell alakítani. Rögzítő berendezésről (kaloda, oltófolyosó, lekötő berendezés stb.) gondoskodni kell.

4.4.4. A kezelhetetlen és rosszindulatú állatot ki kell selejtezni a külön jogszabályban (8.2.42.) foglaltak szerint.

4.4.4.1. A kiselejtezés végrehajtásáig, az állat állásánál a következő szövegű figyelmeztető táblát kell elhelyezni: „Vigyázat, harapós” vagy „Vigyázat, rúgós”.

4.4.5. Rúgós, illetve harapós állatok állásait védőkorrallal kell egymástól elválasztani.

4.4.6. A rúgós, illetve harapós ló farkába vagy sörényébe piros jelzőszalagot kell kötni.

4.4.7. A harapós állatra mozgatásakor szájkosarat kell helyezni.

4.4.8. Az új munkavállalót az állatok szokásairól (természetéről) minden esetben tájékoztatni kell.

4.4.9. Az állatorzó és terelő kutya veszettség és más fertőző betegségek ellen beoltott, a legeltetési időny megkezdése előtt pedig belférgektől mentes legyen a külön jogszabályban (8.2.12.) foglaltak szerint.

4.5. Állatok szállítására vonatkozó általános rendelkezések

4.5.1. Az állatok szállítási módjának, körülményeinek, az állatszállító járműveknek meg kell felelniük az állatok szállítására, a közlekedésbiztonságra és a felépítmény kialakítására vonatkozó külön jogszabályban (8.2.12., 8.2.32., 8.2.42., 8.2.43.) foglaltaknak.

4.5.2. A 4.5.1. pontban meghatározott feltételeken túl, az állatok szállítására kialakított járművel szemben támasztott további követelmények a következők:

a) a jármű megengedett teherbírását a járművön jól láthatóan fel kell tüntetni;

b) a járművön, az állatok tereléséhez szükséges eszközök (terelődeszka, villamos ösztöke stb.) biztonságos elhelyezésére megfelelő helyet kell kialakítani;

c) a felépítmény legyen csurgásmentes, zárt padozatú, oldalai térelzáró szerkezettel (pl. ponyvával beállíthatóan takarható felület) legyenek ellátva, és felülről, valamint a menetirány szerinti homlokfalán fedhető legyen. A felső fedés kötetlen tartású állatok szállítására esetén zárja ki a felfelé való kitérés lehetőségét;

d) a felépítményen megfelelő szellőzési lehetőséget kell biztosítani;

e) a felépítmény hátfalán legyen ajtó, vagy a hátfal lehajtható legyen;

f) a felépítmény könnyen takarítható, fertőtleníthető, szükség esetén szétszedhető legyen, és tegye lehetővé a mosóvíz, fertőtlenítőszer akadálytalan eltávolítását.

4.5.3. A nagytestű állatokat szállító járművekre vonatkozó rendelkezések:

a) a felépítmény 1,6 m magas, ferdén befelé zsaluzott szellőzőnyílásokkal ellátott oldalfalában, a rakodóajtó előtt - az állatok farmagasságában (nagytestű állatoknál 1,2-1,4 m közötti magasságban) - a biztosító rúd behelyezésére alkalmas helyet kell kiképezni (a biztosító rúd nem helyettesíti a szállítás közben alkalmazott zárószervezetet, a lenyitható oldal- vagy hátsó falat);

b) kötött tartású állatok (kivéve a sportlovak) szállításához, az oldalfalakban végigmenő acélrúd, csőborda vagy a fenéklap külső szélében az állatok kívülről történő megkötését biztosító karikák legyenek;

c) a padozat 0,6 m magas zárt peremmel csatlakozzon az oldalfalhoz.

4.5.4. A sportlovakat szállító járművekre vonatkozó rendelkezések:

a) a járművön legyen mellvéd-, oldal- és farpalánk (ezeket minden sorban ki kell alakítani, ha a járművön két vagy több sorban lehet lovakat szállítani);

b) minden mellvéd- és farpalánk között keresztfolyosó és ezek végein a felépítmény oldalfalában létrával ellátott, legalább 0,6x1,0 m-es búvóajtó legyen;

c) az oldalsó falak a célnak megfelelően (bőrrel, habszivaccsal stb.) fedettek legyenek;

d) a nagy távolságra szállító járművet felhajtóval vagy összerakható szükségfelhajtóval kell ellátni;

e) a járműnek kettős deszkapadozata legyen, keresztirányú alsó és hosszirányú felső réteggel.

4.5.5. A sertést és egyéb kistestű állatot (juh, kecske) szállító járművekre vonatkozó rendelkezések:

a) a felépítmény oldalfalait az igénybevételnek megfelelő szilárdsággal kell kialakítani;

b) az állatok számára a járművön megfelelő férőhelyet, valamint az esetleges útihulla - mint a külön jogszabályban (8.2.6.) meghatározott veszélyes hulladék - tárolására alkalmas elkülönített részt kell biztosítani;

c) a sertésszállító jármű felépítménye tegye lehetővé a Szabályzat 4.5.8. pontjának megfelelő állatfelhajtó alkalmazását, és ne akadályozza a más módon történő (villástargoncával konténer) berakodást. Ez utóbbi esetben a jármű hátfala korláttal ellátott hidraulikus emelőként működve emelje fel az állatokat, vagy a felépítmény a talajszintre lesüllyeszthető, majd felemelhető legyen;

d) a felépítmény befelé zsaluzott, 0,6 m magas szellőzőnyílással ellátott oldalfalának kialakítása tegye lehetővé, hogy a biztosító rúd a rakodóajtó előtt, az állatok farmagasságában (0,6-0,9 m között) behelyezhető legyen;

e) a padozat 0,4 m magas zárt peremmel csatlakozzon az oldalfalhoz.

4.5.6. Baromfit, házinyulat vagy galambot szállító járművekre vonatkozó rendelkezések:

a) a járművön megfelelő ketrecekkel rendezett sorokat kell kialakítani;

b) a rakomány rögzítését úgy kell megvalósítani, hogy a ketrecesorok között légzőfolyosó legyen, és a rögzítés, illetve oldás a talajszintről elvégezhető legyen;

c) a járművet (kivéve a sportgalambot szállító járművet) el kell látni egy résmentes, fedett, jól záródó, könnyen tisztítható és fertőtleníthető „ÚTIHULLÁK” feliratú tartállyal.

4.5.7. Az élő halat szállító járművekre vonatkozó rendelkezések:

a) a jármű rakfelületéhez a halszállító kádak elcsúszás ellen rögzíthetők legyenek;

b) a járműnek legyenek oldalfalai és ezek vízszintesre lenyitott helyzete rögzíthető legyen;

c) a járművön megfelelő mennyiségű oxigénpalack tárolásához, a rakodótér mellső falánál párnafák és rögzítőbilincsek legyenek. A palackok elhelyezésére a vonatkozó szabványban (8.3.11.) foglaltak az irányadók.

4.5.8. Az állatok szállító járműre rakodásához használt állatfelhajtóra vonatkozó rendelkezések:

a) legyen alkalmas mind a far-, mind az oldalrakodáshoz. A vontatható állatfelhajtó csak farrakodásra alkalmas;

b) az állatfelhajtó - 1,0-1,4 m magas szállító jármű padozatot figyelembe véve - korláttal ellátott, 4,0-4,5 m hosszú, 1,5 m széles állatfolyosóból és a d) pont szerinti 0,5 m széles személyfolyosóból álljon. A kialakítására a vonatkozó szabványban (8.3.12., 8.3.13.) foglaltak az irányadók;

c) ha az állatfelhajtó korlátja és a jármű oldal- vagy hátsó fala közötti távolság 0,3 m-nél nagyobb, akkor ide korlátot vagy hézagzárót kell alkalmazni;

d) ha az állatok fel- vagy lehajtása a személyzet egyidejű mozgásával történik, akkor az állatfelhajtót állat- és személyfolyosóra kell osztani és a kettőt gépfonattal borított korláttal vagy más biztonságos módon kell elhatárolni egymástól;

e) az állatfelhajtó padlózata csúszásgátló kialakítású legyen, amennyiben fából készül, úgy azt 0,3 m-enként a haladási irányra merőlegesen felerősített 0,033x0,048 m-es keresztmetszetű bordázattal kell ellátni, a padozat teljes szélességében. A padozaton 0,01 m-nél szélesebb részek nem lehetnek;

f) az állatfelhajtó szállítóeszközhöz kapcsolódó vége - az áthidaló szerepét is betöltő - lehajtható ajtóval legyen ellátva. Az áthidaló legalább 0,5 m-es szakasza a járművön fekdődjön fel; az áthidalón, valamint annak csatlakozásánál 0,01 m-nél szélesebb rés ne legyen. A járművel egybeépített állatfelhajtót nem kell ajtóval (áthidalóval) ellátni;

g) az állatfelhajtó és az áthidaló névleges teherbírása a felhajtóra egyidejűleg terelhető állatok összsúlyának megfelelő legyen;

h) a vasúti rakodáshoz alkalmazott állatfelhajtó ajtaja (áthidalója) oldalirányú erőhatásra (pl. a vasúti kocsi véletlen elmozdulására) kapcsolódjon szét;

i) a mozgatható állatfelhajtót a felbillenés és elmozdulás megakadályozására, lehajtható támasztókkal kell ellátni; amennyiben az állatfelhajtónak nincs rögzítőfékje, akkor rögzített féksarukat kell alkalmazni;

j) változtatható magasságú állatfelhajtó támasztó szerkezete tegye lehetővé az 1,0-1,4 m közötti magasság fokozat nélküli beállíthatóságát és a beállított helyzetű állatfelhajtó biztonságos rögzítését;

k) a vontatható állatfelhajtó - amennyiben az közúton történő vontatásra alkalmas - feleljen meg a külön jogszabályban (8.2.32.) foglaltaknak;

l) az állatfelhajtó kialakítása tegye lehetővé a rendszeres tisztíthatóságot és fertőtleníthetőséget.

4.5.9. Vasúti szállításkor a rendes nyomtávú vágány esetén a rakodó alsó szintje a sínkoronaszint fölött 1,22 m-re, felső szintje 2,3 m-re alakítandó ki, és a vágánytengelytől való távolsága min. 2,20 m legyen.

4.5.9.1. A szállítás megkezdése előtt meg kell vizsgálni a rakfelület állapotát, a rögzítőelemek, a ketrecek, a kötélzet, az oldalmagasítók és a rács épségét.

4.6. Szarvasmarha és ló szállítására vonatkozó rendelkezések

4.6.1. A veszélyes (nyugtalan, támadóan viselkedő, szilaj, rúgós, harapós) állatok vezetését és mozgását csak az arra kijelölt személyek végezhetik.

4.6.2. Az állatok felhajtási területén a gyalogosan közlekedők részére az elszabadult állatok ellen védelmet nyújtó, erős korláttal elhatárolt védőterület legyen.

4.6.3. Az állatokat a járműre történő felhajtáshoz és szállításhoz, megfelelő szilárdságú kötőfékkal vagy láncsal kell ellátni. A kötetlen tartású állatok, illetve borjak rakodását a gondozók végezzék.

4.6.4. A szállítóeszközökbe csak akkor szabad megkezdni az állatok berakását, ha a szállítandó állatok csoportja már teljes.

4.6.4.1. A hím állatokat (bikákat, méneket) külön csoportba kell rakni.

4.6.4.2. A vegyes szállítmányt úgy kell összeállítani, hogy az ökrök (heréltek) a tehennel (kancákkal) kerüljenek egy csoportba.

4.6.4.3. Ha a szállítmány nagysága megengedi, az állatokat nemenként szétválasztva kell berakni a szállítóeszközökbe.

4.6.4.4. Az állatokat a szállítóeszközön két oldalról ki kell kötni. A berakást (rögzítést, kikötést) folyamatosan kell végezni.

4.6.4.5. Vasúti szállítás esetén az állatokat úgy kell elhelyezni, hogy a kísérő közöttük biztonságosan közlekedhessen.

4.6.4.6. A támadó viselkedésű (nyugtalan, szilaj, rúgós, harapós) állatokat a vasúti kocsiba rakásig elkülönítve és biztonságosan kikötve kell várakoztatni.

4.6.4.7. A támadó viselkedésű szarvasmarha (bika) vezetését két kioktatott személynek kell végeznie, az orrkarikába kapcsolt vezetőrúddal és a fejre erősített kötéllel. A vezetőknél az állat két oldalán kell elhelyezkedniük. A vezető fesszen tartott kötéllal történjen, figyelemmel a letiprás veszélyére.

4.6.4.8. Orrkarika vagy orrcsipesz nélkül a veszélyes állatot csak lábkötéssel szabad vezetni.

4.6.4.9. Vasúti szállítás esetén a veszélyes állatot a vasúti kocsiban úgy kell elhelyezni, hogy az állat magában és más állatban kárt ne tehessen. A kocsi másik oldalában csak nyugodt természetű állatot szabad elhelyezni.

4.6.4.10. Veszélyes állatok szállítását a szállítási okmányokon jól láthatóan, feltűnő színnel jelezni kell.

4.6.4.11. Lovakat csak kötőféken szabad vezetni, legfeljebb négyesével összekötve.

4.7. Sertés, juh, borjú szállítására vonatkozó rendelkezések

4.7.1. A sertésfalkák csoportosításának és szállításának biztonsági előírásait a munkáltatónak kell meghatározni. Egy személyre 10 db állatnál nagyobb csoportot nem szabad bízni.

4.7.2. A rendszeres juhátvevő helyeken ivartalanított vagy vazektomizált vezető kos (vezérürü) tartása kötelező.

4.7.3. Kétrészes vasúti kocsiknál a sertések és juhek felső rekeszbe való be-, illetve onnan történt kirakását csak oldalráccsal ellátott, rakodó kerek híd alkalmazásával szabad végezni.

4.7.4. Az a személy, aki a vasúti kocsiban az állatok közé bemegy, fellökés ellen védő-terelődeszkát használjon.

4.8. Lótenyésztésre vonatkozó rendelkezések

4.8.1. Lóistállóban állatgondozóként csak a 18. életévét betöltött, külön jogszabály (8.2.22.) szerint egészségileg alkalmas, a szükséges szakismerettel rendelkező és a munkavégzés veszélyeire kioktatott személyt szabad foglalkoztatni.

4.8.2. A lovasiskolának - 18 éven aluli dolgozó foglalkoztatása esetén - meg kell határozni a foglalkoztatás feltételeit (szakmunkás-képesítés, orvosi alkalmassági vizsgálat stb.).

4.8.3. Az istállóban az állatgondozónak a lóállásba történő belépés előtt a lovat nevének kell szólítania, és csak azután szabad belépnie, ha meggyőződött a ló nyugodt viselkedéséről.

4.8.4. A ló ápolására vonatkozó főbb szabályok:

a) a ló fara mögé még ápolás céljából sem szabad állni;

b) a hasi részeket kellő óvatossággal kell csutakolni. Az érzékeny, csiklandós lovaknál ezt a munkát mindenkor a ló állandó gondozójának kell végeznie;

c) a hátsó láb felemelése előtt a far irányába fordulva, szoroson a far mellé kell állni, a lábat felülről lefelé végig kell simítani;

d) a ló úsztatását (úsztatva fürdetés) csak úszni tudó és ezzel a munkával megbízott személy végezheti. Úsztatás közben a ló hátán ülni nem szabad;

e) rúgós és harapós ló patkolásához kalodát vagy pipát kell használni. A patkoláshoz durva természetű és erős szájú lovak esetében feszítőzablát kell alkalmazni;

f) a patkók tüzi munkálatainak elvégzése során a munkahelyen csak azok a személyek tartózkodhatnak, akik e munkában részt vesznek. A patkolóvasnyújtó gép közelében idegen személyek nem tartózkodhatnak. A gépen csak az erre betanított munkavállaló dolgozhat;

g) a harapós lovakat - kiselejtezésként - kétszárú kötőfékkel kell a jászolkarikához kötni.

4.8.5. Lovagolni csak nyeregben és olyan csizmában szabad, amelynek talpa a sarokig sima. Lóra felügyelet nélkül csak lovaglásban megfelelő jártassággal rendelkező személynek szabad ülnie. Lovat a nyeregben ülve vezetőszáron a másik ló mellett vezetni nem szabad.

4.8.6. A munkalovaglás során elszabadult ló elfogásáig a lovaspályát szabaddá kell tenni. A lóról ledobott lovat elsősegélyben kell részesíteni és gondoskodni kell orvosi ellátásáról.

4.8.7. Nyergeléskor a hevedert meghúzni csak a lónak az állásból való kifordítása után szabad.

4.8.8. Kisebzett, elcsigázott vagy beteg lovat nem szabad megnyergelni.

4.8.9. Mén nyergelése és kantározása során ügyelni kell arra, hogy az állat ne érjen a mellette levő ménhez.

4.8.10. Fialat méncsikó nyergelése, szerszámozása, ki- és befogása csak úgy végezhető biztonsággal, ha e műveleteknél segítő személy is jelen van.

4.8.11. Ha a mén hevederiszonyban szenved, annak hevederét csak megvezetés (járatás) után szabad meghúzni.

4.8.12. A mén járatása kétoldali vezetéssel történjen, 3 m-es távköz tartásával.

4.8.13. A mén kocsi tanítása fokozott figyelemmel, közfa és szájkosár használata mellett történjen.

4.8.14. Ha a mén összemarakodik, azok szétválasztása vízzel való leöntéssel végezhető.

4.8.15. A mént próbáltatásra vagy fedezésre, rövid kantárszáron kell felvezetni.

4.8.16. Kancát próbáltatni csak az előírt méreteknél megfelelő próbafal mellett szabad.

4.8.17. Ideges mént próbáltatásra vagy fedezésre két személynek kell vezetnie.

4.9. Szarvasmarha-tenyésztésre vonatkozó rendelkezések

4.9.1. A kötetlen tartású istállóban az állatokat a munkáltatói utasításban foglaltak szerint kell mozgatni.

4.9.2. A tisztításhoz és a fertőtlenítéshez használatos szerek - helyi adottságoknak megfelelő - kezelési szabályait a munkáltatónak kell meghatároznia.

4.9.3. A szarvasmarha etetés és almozás műveletének - a helyi adottságoknak megfelelő - biztonsági követelményeit a munkáltatónak kell meghatároznia.

4.9.4. A tenyész bikát egyéves korától kötelező orrkarikával ellátni.

4.9.5. A tenyész bikát az orrkarikába helyezett vezetőrúddal az állat gondozója vezesse. A vezetést egy fő kötéllal segítse.

4.9.6. A tenyész bikát eloldásakor és megkötésekor az egyik gondozónak az állattal szemben állva, orrkarikába fűzött vezetőrúddal tartania kell. Az orrkarikát csak akkor szabad elengedni, ha a bikával foglalkozó gondozó a bika állásából távozott.

4.9.7. A tenyész bika állása kellő szilárdságú, legalább 1,5 m magasságú kerítéssel (korláttal) legyen körülvéve.

4.9.8. Az ideges, nehezen kezelhető tenyész bikát ki kell selejtezni.

4.9.9. A tenyész bika a jászolkarikához erős láncsal, két oldalra legyen kikötve.

4.9.10. Legelőn való tartás esetén a tenyész bikának egyedileg kell karámot építeni. A karám 8,0x8,0 m alapterületű, 2,0 m magas és megfelelő szilárdságú korláttal bekerített legyen.

4.9.11. Boksza vagy karámba a gondozón kívül más személynek bemennie csak a bika orrkarikájának vezetőrúddal történő rögzítése után szabad.

4.9.12. Fedezettetés céljából a bikakarámhoz közvetlenül csatlakozó fedezettető karámot kell építeni.

4.9.13. Fedezettetésnél mindig legalább két gondozó legyen jelen. A fedezettető karámon belül rajtuk kívül más személy ne tartózkodjon.

4.9.14. A bikák fantomra való ugratásával és az ondóvéttel kapcsolatos - helyi adottságnak megfelelő - biztonsági előírásokat a munkáltatónak kell meghatározni.

4.9.15. A szarvasmarha mesterséges megtermékenyítését legalább 2 fő végezze. A művelethez az állatot le kell kötni vagy speciális boksiban (termékenyítő kalodában) kell elhelyezni.

4.9.16. A hízóvikát a jászolkarikához kellő szilárdságú kötéllal - gyorskioldó szerkezettel ellátott jászol esetében láncsal - két oldalra kell kikötni. A jászolkarika rögzítését és a kötéllal megfelelőségét a gondozó naponta ellenőrizze.

4.9.17. Kötetlen tartású bikahízalás esetén:

a) a 300 kg-ot meghaladó állat (és általában a hím állat) gondozójaként nőket, valamint 18 éven aluli és nyugdíjas korhatár feletti férfiakat nem szabad foglalkoztatni;

b) legfeljebb 15 db 300 kg-ot meghaladó súlyú hízóvikát szabad tartani egy szilárd, legalább 1,5 m magas korláttal körülhatárolt és nem kisebb, mint 42 m² alapterületű helyiségben (rekeszben);

c) az etető- és itatóberendezések elhelyezése olyan legyen, hogy azokat kívülről lehessen feltölteni. Új, szakosított hízómarha-telepen egy 140 m² alapterületű helyiségben legfeljebb 50 db hízómarhát szabad tartani;

d) a karámban vagy a pihenőtéren való munkavégzés (kitrágzás, alom szétterítése stb.) megkezdése előtt az állatokat biztonságosan ki kell rekeszteni;

e) kezelés és mérlegelés esetén az állatok felhajtása a kezelőfolyosóra és a mérlegre csak biztonságos módon (például a külső karámtérben) történhet. Egyidejűleg csak egy rekeszt szabad kinyitni, a többi zárva legyen úgy, hogy az állatok a belső istállóterben tartózkodjanak;

f) meg kell akadályozni a lekötés nélkül tartott állatok csoportjainak keveredését azok szállító járműre történő rakodása előtt;

g) az állatok közé csak a gondozónak és az állatorvosnak szabad belépnie akkor, ha előzőleg meggyőződtek az állatok nyugodt viselkedéséről és arról, hogy a felügyeletet ellátó személyek elfoglalták kijelölt helyüket;

h) vérvétel esetén az állatokat a felhajtófolyosó oszlopain elhelyezett karikákhoz kell rögzíteni. A felhajtófolyosó olyan keskeny oltófolyosóhoz is csatlakoztatható, amely elülső ferde állású rekeszében az állatok egymást rögzítő helyzetbe jutnak;

i) egészségügyi kezelést és egyéb fájdalmat okozó beavatkozást (pl. füljelzést) a pihenőterben és a karámban levő állatok között végezni nem szabad;

j) a kötetlen tartású bikahízalás egyéb - a helyi sajátosságoknak megfelelő - előírásait a munkáltatónak kell meghatározni.

4.9.18. A hízóvikát vezetés nélkül csak szilárd padozatú, korlátokkal határolt folyosón szabad terelni.

4.9.19. A bika és tehén szarvát szükség esetén szarvgombbal kell ellátni, illetve az állatot szarvtalanítani kell.

4.9.20. Az elletőistállót minden ellés után fertőtleníteni kell. A többi istállóban a fertőtlenítést negyedévenként kell elvégezni. Almozni csak a padozat fertőtlenítése után szabad. Az oldalfalakat és egyéb részeket szintén negyedévenként kell fertőtleníteni. Mélyalmos istállók padozatának fertőtlenítése alomcsere esetén történjen.

4.9.20.1. A fertőtlenítést csak szakképzett személy végezheti.

4.9.21. Fejés közben biztosítani kell az állatok nyugalma.

4.9.22. Kézi fejésnél az állat farkát a lábához kell kötni.

4.10. Sertésnyésztésre és -tartásra vonatkozó rendelkezések

4.10.1. Fialáskor a kocák közelében a gondozón és segítőjén kívül más személy ne tartózkodjon.

4.10.2. A nyugtalan, malacát féltő kocát gondozója csak az állat megnyugtatója után közelítse meg. A kocák és a malacok együttes kezelése tilos. Malacokat kezelni csak a kocák kirekesztése után szabad. A malacok kezelését a kocák beengedése előtt be kell fejezni.

4.10.3. A kanok agyaráit tenyésztésbe vételkor és azt követően évenként rendszeresen le kell csípni annyira, hogy gondozójukat ne veszélyeztessék.

4.10.4. Vérvételnél és oltásnál az állatot rögzíteni kell (orrfék, terelőfa). A növendék vagy kifejlett sertés gyógykezelése során az állatot orrhurokkal vagy oltófolyosóban kell rögzíteni. A szopós malac ivartalanító állományban vagy kézzel is rögzíthető.

4.10.5. A férőhely takarítását csak a kan (kanok) kirekesztése után szabad végezni.

4.10.6. Az ivarozó kocák keresését (kiválasztását) a munkáltatói utasításban meghatározottak szerint kell végezni. Kereső kan alkalmazása esetén, a kan hajtásához minden esetben terelőfát kell használni.

4.10.7. A kanok fantomra ugratása során, az ugratóhelyiségben tilos a hangoskodás, a gyors mozgás, továbbá az állat nyugalma zavaró tevékenység. Ondóvéttelkor úgy kell elhelyezkedni, hogy az oldalra lecsúszó kan a munkavállalóban kárt ne tegyen.

4.10.8. A sertések etetésével kapcsolatos munkabiztonsági előírásokat - a helyi adottságok figyelembevételével - a munkáltatónak kell meghatározni.

4.10.9. Fertőtlenítést, gázosítást a telepen csak szakképzett személy végezzen. A gázosítás megtörténtét táblával kell jelezni.

4.10.10. A vegyszerek kezelésének és felhasználásának szabályait a munkáltatónak kell meghatározni.

4.10.11. Az állatról emberre terjedő betegségek megelőzése érdekében sérült kézzel vagy lábbal dolgozni tilos. A sérüléseket az orvosnak vagy a termelésirányítónak jelenteni kell a külön jogszabályban (8.2.19.) leírtak szerint.

4.10.12. Az állatok (kocák) jártatását összeszokott állatcsoportok esetén egy, egyébként legalább két személy végezze. Egyszerre csak egy falkát, vagy egyedi tartás esetén legfeljebb 15 kocát szabad jártatás céljából kihajtani.

4.10.13. A sertések rakodóra történő felhajtásához terelőlapot kell használni.

4.11. Juhtenyésztésre, -tartásra, -hízlalásra vonatkozó rendelkezések

4.11.1. A trágya öngyulladásának elkerülése érdekében a hodályban legfeljebb 0,4 m trágyavastagságot szabad megengedni. Ennek elérése esetén a kitrágyázást el kell végezni.

4.11.2. Kitrágyázás után fertőtleníteni kell.

4.11.3. A kitrágyázás és fertőtlenítés során a 4.12.1. és 4.12.2. pontokban meghatározott előírásokat értelemszerűen be kell tartani.

4.12. Kisállat (baromfi, nyúl, prémes állat) tenyésztésére, tartására vonatkozó rendelkezések

4.12.1. Az istálló kiürítésének (az állomány elszállításának és a technológiai berendezések kitrágyázás előtti kiszerezésének) biztonsági előírásait - a helyi adottságok figyelembevételével - a munkáltatónak kell meghatározni.

4.12.2. Az istálló fertőtlenítését legalább két személy végezze, akik közül az egyik a fertőtlenítő, a másik a kisegítő legyen.

4.12.3. A baromfitartással kapcsolatos anyagmozgatásra vonatkozó rendelkezések

4.12.3.1. Csak biztonságos (kiálló szegektől, pántoktól mentes) tojásos és baromfitartó ládákat, ketrecek szabad forgalomba hozni, illetve tartani. A baromfitartó ketrecek és a tojásgyűjtő berendezések kialakítására a vonatkozó szabvány (8.3.13., 8.3.18. és 8.3.19.) előírásai az irányadók.

4.12.3.2. Gépkocsin ketrecek és tojásos ládákat csak biztonságosan - a rakfelületen előírászerűen, megfelelő teherbírású kötéllal, láncsal vagy hevederrel rögzítve - szabad szállítani.

4.12.3.3. A szögletekre az átkötésnél - mind lánc, mind kötél alkalmazása esetén - védőpárnázatot kell elhelyezni.

4.12.3.4. Bármilyen rögzítésnél tilos a láncot vagy kötelet sodorni, keresztezni, a rakomány felett átdobni, valamint a rakomány tetejéről ledobni.

4.12.3.5. A hevedereket - azok végtelenítése esetén - kiálló részekről mentesen kell összekapcsolni.

4.12.4. Felvásárlási munkákra vonatkozó rendelkezések

4.12.4.1. Szállítás előtt a baromfiketrecek és tojásos ládák biztonságtechnikai megfelelőségét ellenőrizni kell.

4.12.4.2. Ketrecek rakodásánál a gépkocsi rakfelületén a csúszás lehetőségét meg kell akadályozni.

4.12.4.3. A ketrecek szállító járműre való rögzítése csak a megfelelő eszközzel (műanyag kötél, lánc, kenderkötél) történjen. Ügyelni kell arra, hogy minden ketrec, illetve ládator rögzítve legyen. Kenderkötél használata esetén annak átmérője legalább 0,015 m legyen.

4.12.4.4. A rakományt a járművön a talajszintről elérhető magasságban kell lekötni.

4.12.4.5. A padlószintről el nem érhető magasságú állóketreceknel a baromfi kezeléséhez karfával ellátott, hordozható, lábléccel is felszerelt biztonságos kezelőlépcsőt kell alkalmazni.

4.12.4.6. Felső pályán történő ketrecfertőtlenítésnél a függesztő horgokat a ketrecléc alá kell beakasztani.

4.13. Az állattartó telepek gépeire és berendezéseire vonatkozó általános rendelkezések

4.13.1. Az állattartó telepek gépeire és berendezéseire a vonatkozó szabvány (8.3.1., 8.3.2.) előírásai az irányadók.

4.14. Fejő- és tejkezelő berendezésekre vonatkozó rendelkezések

4.14.1. A gépi fejés biztonságos végzésére vonatkozó előírások kidolgozásáról és azok megtartásának ellenőrzéséről a munkáltató köteles gondoskodni.

4.14.2. A fejőberendezéseket az istállótól elkülönített térben, illetve helyiségben kell elhelyezni és tárolni. Ebbe a helyiségbe csak a gépkezelőnek, karbantartónak és az ellenőrzésre jogosult személynek szabad belépnie.

4.14.3. Tömlők csatlakoztatása esetén a csatlakozó végeket előzőleg a nyomás alól mentesíteni kell.

4.14.4. A kannákat dobálni és csúsztatni nem szabad.

4.14.5. A tele kannákat kötésben egymásra rakva, legfeljebb két sorban, az üreseket legfeljebb három sorban szabad tárolni.

4.14.6. Az egymásra rakott kannákból a mintavételt vagy a kannák jegelését csak az erre a célra készült biztonságos járdáról szabad végezni.

4.14.7. A tejhűtőtartály állapotát minden üzembe helyezés előtt - a vonatkozó szabvány (8.3.12.) előírásai szerint kiépített kezelőállásról - szemrevételezéssel, munkabiztonsági szempontból ellenőrizni kell.

Bármilyen hiba esetén a felelős vezetőt értesíteni kell.

4.14.8. A fölözőgépek alkatrészeit nem szabad összecserélni, a dobtányérokat számozásuk szerint kell egymásra rakni. A tányérszorítót - összerakás után - a jelzésig meg kell szorítani.

4.14.9. A meghibásodott fejőberendezésen állítást és javítást csak az erre kijelölt, szakképzett (8.4.) személynek szabad végeznie.

4.14.10. A tejeskannákat csak műszakilag megfelelő, ép állapotban szabad használni.

4.14.11. A fejőház és a tejház tisztításával kapcsolatos biztonsági követelmények meghatározása a munkáltató feladata.

4.14.12. A fejőházi berendezések tisztító vegyszereinek kezelésénél a veszélyes anyagokra vonatkozó külön jogszabályban (8.2.46.) meghatározott előírások szerint kell eljárni. A tisztítás helyszínén, jól láthatóan el kell helyezni a vegyszerek közömbösítésére szolgáló anyagokat. A tisztító vegyszereket zárhatóan, elkülönített helyen, fajtánként szétválasztva és megjelölve kell tárolni. A tárolóhelyet figyelmeztető táblával kell megjelölni.

4.14.13. A tejszír vizsgálatához használatos kénsavat csak a tejház kezelőjének szabad kezelnie.

4.15. Szárító berendezésekre vonatkozó rendelkezések

4.15.1. A mezőgazdasági szárító berendezéseket csak szakképzett személy kezelheti.

4.15.2. A szárító berendezés felügyeletére olyan személyt kell megbízni, aki szakismerete alapján alkalmas az üzemzavar észlelésére, és szükség esetén a berendezés leállítására.

4.15.3. A szárító berendezés egységeinek beszabályozását, karbantartását, üzemzavar elhárítását csak szakirányú végzettséggel rendelkező személy végezheti.

4.15.4. A szárító berendezések kezelési osztályba sorolására, telepítésére, üzembe helyezésére és üzemeltetésére a vonatkozó szabványban (8.3.14., 8.3.15. és 8.3.16.) foglaltak az irányadók.

4.15.5. A szárító berendezés égéstermékait úgy kell elvezetni, hogy az égéstermék, illetve a magas hőmérséklet a kezelőt ne veszélyeztesse.

4.15.6. A szárító berendezés biztonságos üzemeltetésének személyi és tárgyi feltételeit a felelős műszaki vezető minden műszak előtt köteles ellenőrizni.

4.15.7. A szárító berendezések égésterének kémlelését csak fényvédő üveggel vagy fényvédő szemüveggel szabad végezni.

4.15.8. A szárító berendezés tálcáin az anyag terítését kézzel végezni nem szabad.

4.15.9. A szárító berendezés por- és gázelszívás nélkül nem telepíthető.

4.15.10. A kezelőnek és a felügyelőnek - a berendezés használati utasításában meghatározott időpontokban - biztonsági ellenőrzést kell tartania. Az ellenőrzés során meg kell győződnie a berendezés helyes működéséről, illetve rendellenes működés esetén meg kell tennie a szükséges intézkedéseket (felelős műszaki vezető tájékoztatása, leállítás, hibaelhárítás). A rendellenesség okát és a megtett intézkedéseket naplóban kell rögzíteni.

4.15.11. A gáz- és olajtüzelésű szárító berendezés időszakos biztonsági ellenőrzését 5 évenként el kell végezni.

4.15.12. A berendezés évenkénti üzemi vizsgálata során naplóban kell rögzíteni a vizsgálat időpontját, az észlelt rendellenességeket, ezek kijavításának módját és megtörténtét, valamint a berendezés állapotára vonatkozó nyilatkozatot és a vizsgálatot végző nevét. A naplót a berendezés üzemeltetésének helyszínén kell tartani.

4.15.13. A szárító berendezés kezelésével kapcsolatos előírásokat - az előzőekben foglaltak figyelembevételével - a munkáltatónak kell kidolgoznia. Hangsúlyozottan foglalkozni kell:

- a) a tüzelőberendezés begyújtása előtti átszellőztetéssel (előszellőztetés);
- b) a sikertelen gyújtás esetén követendő eljárással;
- c) az égés folyamatosságának megfigyelésével (állandó felügyeletet igénylő berendezésnél);
- d) a helyiség mesterséges szellőztetésével;
- e) az üzemzavar esetén teendő intézkedésekkel és a rendszeres 8 óránkénti ellenőrzésével.

4.16. Takarmányfüllesztő berendezésekre vonatkozó rendelkezések

4.16.1. A füllesztők felnyitása előtt a belső túlnyomást meg kell szüntetni.

4.16.1.1. A füllesztő fedele könnyen nyitható és lecsapódás ellen biztosított legyen.

4.16.1.2. A berendezés kézi billentés és lebillenés ellen biztosított legyen.

4.16.1.3. Az anyag ürítését biztonságos csúszda alkalmazásával kell megoldani.

4.16.1.4. A füllesztő nyomás alatti berendezésnek minősül, ezért annak kialakításával, kezelésével, ellenőrzésével és időszakos biztonsági felülvizsgálatával kapcsolatos feladatokat a külön jogszabály (8.2.35.) előírásai szerint kell elvégezni.

4.16.1.5. A füllesztő javítását, karbantartását csak akkor szabad megkezdeni, ha a berendezés legalább +30 °C-ra lehült.

4.17. Falközi silóra vonatkozó rendelkezések

4.17.1. A falközi silóba való betárolás billenthető pótkocsival, az egyenletes elterítés, taposás (tömörítés) pedig tolólapal és védőkerettel vagy biztonsági fülkével ellátott traktorral történjen. A géppel az áthajtós rendszerű silótérben csak úgy szabad közlekedni, hogy az más gépek biztonságos mozgását ne veszélyeztesse.

4.17.2. Amennyiben a silóra a szállító jármű önjerejéből nem tud felmenni, meg kell oldani annak vonókötéllel történő biztonságos vontatását.

4.17.3. A siló teljes magasságig feltölthető, de a legfelső 0,5 m vastag feltöltést (a domborított részt), mindenképpen nappali műszakban kell kialakítani, kivételt képez az az eset, ha megfelelő világítás kialakításával biztosítani lehet a biztonságos munkavégzést. A siló oldalának felső síkjára - a töltés és tömörítés időtartamáig - optikai helyzetjelző korlátot kell elhelyezni.

4.17.3.1. Az optikai helyzetjelző korlát jellemzői: 300 N/m terhelésre méretezett, 1,2 m magas, könnyen szerelhető, áthelyezhető, valamint élénk színű, fényvisszaverő festékekkel mázolt legyen.

4.17.4. A tárolóterületet és a hozzávezető utakat megfelelően meg kell világítani.

4.17.5. A siló tetején történő munkavégzés során, illetve közlekedéskor a siló szélét 0,5 m-nél kisebb távolságra megközelíteni tilos.

4.17.6. A silókitermelő berendezésekre a vonatkozó szabvány (8.3.17.) előírásai az irányadók.

4.18. A kézi takarmánykiosztásra vonatkozó rendelkezések

4.18.1. A pótkocsiról történő kézi takarmánykiosztás veszélytelen végrehajtása érdekében a munkáltató határozza meg a külön jogszabály (8.2.23.) figyelembevételével a következőket:

a) a munkavégzés személyi feltételeit (az ilyen munkával foglalkoztatott személyek szükséges munkabiztonsági ismeretekkel és szakmai tapasztalatokkal rendelkezzenek);

b) a megrakott pótkocsi tetején való tartózkodás veszélyeit;

c) a megrakott pótkocsi tetején történő személyszállítás tiltását;

d) a takarmány kétoldali (egyidejű) lerakásának veszélyeit (a pótkocsin egyidejűleg legfeljebb két személy tartózkodhat, illetve végezhet kiosztást);

e) az alacsony tetőszerkezetű épület esetén előálló veszélyhelyzetet és ennek elhárítási módját;

f) a szükséges fizikai erőkifejtés és munkakörnyezeti jellemzők következtében előforduló hátsérülés kockázatának kiküszöbölését.

4.19. Hígrágya tárolására, kezelésére vonatkozó rendelkezések

4.19.1. Hígrágya tároló tartályt, gödröt, csak úgy szabad létesíteni, hogy abba beleesni ne lehessen. A tartályt egymástól legalább 2 m-re levő, a szabadba nyíló két szellőzőnyílással kell ellátni. A nyílásokat

rácspadozattal kell befedni, melyek a várható terhelésnek ellenálló kivitelben készüljenek. A megengedett legnagyobb rácsnyílás 0,04 m.

4.19.1.1. A szellőzőnyílások mérete legalább 0,8x0,8 m, körszelvény esetén pedig nem kevesebb, mint Ø0,8 m legyen.

4.19.1.2. A szellőzőnyílások kialakítása olyan legyen, hogy tegye lehetővé mobil keverőberendezések elhelyezését és biztonságos rögzítését.

4.19.1.3. Ha a szellőzőnyílás olyan szabad területre nyílik, ahol személyek tartózkodnak, akkor legalább 2,0 m magas kürtő alkalmazásával kell a kiáramló gázokat elvezetni.

4.19.2. Amennyiben a hígtrágya tároló istállók vagy épületek talajszintje alatt helyezkedik el, minden esetben mesterséges szellőztetést kell alkalmazni.

4.19.2.1. A mesterséges szellőztetésnek a hígtrágya keverésekor és mozgásakor, folyamatosan működni kell. A kiáramló gázokat olyan helyre kell kivezetni, ahol az emberre és állatra semmilyen veszélyt nem jelent.

4.19.2.2. Zárt hígtrágya tárolóknál olyan gázélezáró berendezéseket (lemezek, szifonok, tolózárok, kötények stb.) kell alkalmazni, amelyek megakadályozzák a hígtrágyából felszabaduló gázok szivárgását.

4.19.3. Ha a hígtrágya tárolót épületek közelében kell elhelyezni, figyelemmel kell lenni arra, hogy az épületek a tárolóhoz képest szelárnnyékban legyenek.

4.19.4. A hígtrágya kezelő, tároló és hasznosító telep munkavállalói részére ivó-, mosdó- és fürdővizet, valamint fürdő-, öltöző-, melegedő- és étkezőhelyiséget kell biztosítani.

4.20. A hígtrágya tároló üzemeltetésére vonatkozó rendelkezések

4.20.1. Nem szabad a hígtrágya tároló gödrök légterében lángpróbát (gyertyapróbát) végezni.

4.20.2. Meg kell akadályozni, hogy a tárológödörbe vagy annak légterébe gyújtóforrások (láng, szikra, parázs, nem robbanásbiztos mobil elektromos berendezések stb.) kerüljenek.

4.20.3. A gödrök szellőzőnyílásait az épületeken kívül, a szabadba nyílóan kell elhelyezni.

4.20.4. A keverőszerkezeteket, a mechanikus berendezéseket (elzárók, trágyakihúzókat stb.) rendszeresen kell ellenőrizni és karbantartani. A szerkezetek túlhevülését előidéző mechanikai hibákat meg kell előzni.

4.20.5. A keverő- és a kapcsolóberendezések szakszerű kezelését és állandó felügyeletét biztosítani kell. A hígtrágya kezeléssel foglalkozó személynek el kell sajátítania a veszélyek (gázmérgezés, robbanás) megelőzésének szabályait.

4.20.6. Robbanásveszélyes térben csak robbanásbiztos villamos berendezéseket szabad elhelyezni. Ezeket a berendezéseket (kapcsolók, villamos motorok, vezetékek) szakemberrel évenként ellenőriztetni kell. A meghibásodott berendezéseket haladéktalanul meg kell javítani, vagy ki kell cserélni.

4.20.7. A szellőzőnyílások fedőrácsait felnyitni vagy leemelni csak a technológia által meghatározott okból és időre szabad; meg kell akadályozni, hogy a kinyitott nyílások balesetet okozzanak.

4.20.8. Mesterséges szellőztetéssel felszerelt hígtrágya tárolók szabad térfogatrészt naponta legalább egyszer szellőztetni kell.

4.20.9. Meg kell akadályozni, hogy a hígtrágya tárolók szellőzőnyílásai közelében illetéktelenek tartózkodjanak.

4.20.10. A hígtrágya tároló létesítménybe való leszállás csak a munkahelyi vezető (munkáltató) engedélyével és annak jelenlétében megengedett. A leszállásra a vonatkozó szabványban (8.3.5.) foglaltak az irányadók.

4.20.10.1. A létesítménybe történő leszállás előtt a hígtrágyát el kell távolítani, a beömlő nyílásokat megbízhatóan le kell zárni és a tárolólétesítményt ki kell szellőztetni.

4.20.11. A rendezett terepszint alatt levő tárolóba, beépített vagy biztonságosan rögzített létra használatával kell bemenni.

4.20.11.1. A beszállás és benttartózkodás ideje alatt kifogástalan védelmi minőségű frisslevegős légzésvédő készülék, mentőöv és mentőkötél használata kötelező.

4.20.11.2. A benttartózkodás miatt fellépő rosszullet esetén az elsősegélynyújtást haladéktalanul meg kell kezdeni, és gondoskodni kell az azonnali orvosi ellátásról.

4.20.12. A hígtrágya tárolóban vagy annak gázveszélyes körzetében végzett munkáknál egy fő mentő személynek, megfelelő mentőfelszereléssel jelen kell lennie, aki köteles a veszélyes térben munkát végző társát folyamatosan figyelni. A figyelemmel megbízott személyt ez idő alatt más munkavégzéssel megbízni nem szabad. Egy fő kiképzett elsősegélynyújtónak is elérhető közelségben kell tartózkodnia.

4.20.12.1. A hígtrágya kezelésének és elhelyezésének munkabiztonsági követelményeit a munkáltatónak kell meghatározni, a vonatkozó (8.3.5.) szabványban foglaltak és a helyi sajátosságok figyelembevételével.

4.20.13. A hígtrágya tároló és hasznosító létesítménybe csak olyan személy léphet, aki ismeri a mérgezési veszélyeket, továbbá rendelkezik a megelőzéshez szükséges szakismerettel és egyéni védőeszközzel. Ezek ellenőrzését a munkáltatónak biztosítani kell.

4.20.13.1. A hígtrágya tároló és hasznosító építménybe belépni csak frisslevegős légzésvédő készülékkel szabad. A készüléket belépés előtt, a használati utasításban leírtak szerint ki kell próbálni.

4.20.14. A veszélyes hulladékanyagok lakott területen, illetve számozott közutakon történő szállítására a külön jogszabályban (8.2.29.) foglaltak az irányadók.

4.21. A trágyaeltávolítás gépeire és berendezéseire vonatkozó rendelkezések

4.21.1. A trágyaeltávolítás gépeinek és berendezéseinek biztonságos üzemeltetése érdekében a munkáltatónak kell meghatároznia

- a) a rácspadló elemek kiemelésével,
- b) a mélyalom eltávolításával,
- c) az épületen belüli markolóval végzett munkával,
- d) az erőgépre szerelt tolólap mozgatásával,
- e) a beépített trágyaeltávolító berendezések beindíthatóságának gyakoriságával,
- f) a trágyarakodásnak markolóval történő végrehajtásával,
- g) a kitrágyázó berendezés elakadásának megszüntetésével,
- h) a trágyaszán működtetésével, valamint
- i) a trágyaszán vonókötelével

kapcsolatos munkabiztonsági előírásokat.

4.21.2. A homlokrakodó gép kezelője trágyarakodás közben az istállóból ki-, illetve beközlekedéskor köteles figyelmeztető hangjelzést adni.

4.21.3. Az istállónak abban a részében, ahol a kitrágyázó gép üzemel, a gépkezelőn kívül más személynek tartózkodni nem szabad.

4.22. Méhészetre vonatkozó rendelkezések

4.22.1. A méhszúrásra érzékeny, allergiás személyeket méhészetben nem szabad foglalkoztatni.

4.22.2. A méhek kezelése alkalmával egyéni védőeszközöket és védőruházatot (arcvédő sisak, kesztyű, füstölő stb.) kell használni.

4.22.3. A vándorlás megkezdése előtt a röngnyílásokat biztonságosan le kell zárni.

▶ 4.22.4. Vándorlaskor a méhészethez a technológiai műveletek végzéséhez szükséges eszközökön kívül megfelelő szerszámokat, valamint a 4.22.2. pontban meghatározott védőeszközöket és a kiszabadult méhek megfékezésére szolgáló eszközöket kell biztosítani.

4.22.5. A kaptárak járművön történő szállításkor elmozdulás és leesés ellen rögzítettek legyenek.

4.22.6. Vándoroltatáskor feltűnő helyen és módon jelezni kell a méhek jelenlétét.

5. HALÁSZATRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

5.1. A vízi közlekedéssel kapcsolatos rendelkezések

5.1.1. A vízi járművek kezelésével, üzembe helyezésével, üzemeltetésével és általában a vízi közlekedéssel kapcsolatos kötelező előírásokra a külön jogszabályban (8.2.28.) foglaltak az irányadók.

5.1.2. Motoros halászladikot, csónakot, bárkát - a motor teljesítményétől függetlenül - csak érvényes, a külön jogszabály (8.2.28.) szerinti kishajó-vezetői engedéllyel rendelkező személy vezethet. A vízi járműben csak úszni tudó személy tartózkodhat.

5.2. A munkavégzésre vonatkozó rendelkezések

5.2.1. Halfelvonót csak a felvonó biztonságos kezeléséből vizsgát tett munkavállalónak szabad kezelnie.

5.2.2. Haltenyésztési, halászati munkákkal kizárólag úszni tudó és - figyelembe véve a veszély sajátosságát - orvosi vizsgálat alapján az adott munka végzésére alkalmas munkavállalót szabad foglalkoztatni, a külön jogszabályban foglaltak (8.2.22.) szerint.

5.2.3. A halkeltető berendezés kezelésével, üzemeltetésével csak erre kioktatott munkavállalót szabad foglalkoztatni.

5.2.4. Lehalászással nőket és 18 éven aluli férfiakat nem szabad foglalkoztatni.

5.2.5. Agyalapi mirigy (hipofízis) gyűjtésével, a halak fejének kifűrésével csak erre a munkára kioktatott, a külön jogszabályban (8.2.22.) foglaltak szerint egészségileg alkalmas személyt szabad megbízni. A munkát az erre a célra kialakított halfogó asztalon kell végezni.

5.2.6. Csónakból történő munkavégzéshez (haletetés, jégvágás stb.) egyidejűleg legalább két személy szükséges.

5.2.7. Árapasztók tisztítását legalább két személy végezze.

5.2.8. Árapasztóknál biztonságos kezelőhidat kell létesíteni.

5.2.9. Minden csónakon legyen azonossági tábla.

5.2.9.1. Az azonossági táblán szereplő szám egyezzen meg a csónak farára és orrára felfestett számmal. Ez utóbbi számok legalább 0,1 m magasak és 0,01 m szélesek legyenek.

5.2.10. Csak a kijelölt és a csónakjegyen szereplő csónakot szabad használni.

5.2.11. Motoros hálóvetésnél, az apacsra való rákötés után nem szabad a kötelet a húzócsigáról a motor járatásával lepörgetni. Ha a háló elakadása miatt a kötél megfeszül, azt a húzócsiga szegeinek elengedésével nem szabad lazítani.

5.2.12. Karóveréshez csak jól vasalt vagy behúzott nyelű bunkó (kalapács) használható. A karót az e célra készült fogóvassal kell leverés közben tartani.

5.2.13. A zsilipek feljáróinak és korlátjainak kialakításánál a vonatkozó szabványban (8.3.12.) foglaltak az irányadók.

5.2.14. A halastavakra épített rakodómóló tegye lehetővé a csónak biztonságos kikötését, és biztosítsa a mólóról a csónakba történő rakodás veszélytelenségét. A rakodómólókat a vonatkozó szabvány (8.3.12.) előírásai szerint korláttal és feljáróval kell ellátni.

5.2.15. Felázott töltéseken nem szabad gépjárművel közlekedni.

5.2.16. Víz feletti szivattyúállásoknál és egyéb berendezéseknél, biztonságos kezelőpallót és a vonatkozó szabványnak (8.3.12.) megfelelő feljárót és korlátot kell építeni.

5.2.17. Az etetőcsónakban csak engedélyezett mennyiségű terhet szabad szállítani és azt a csónakban egyenletesen elterítve kell elhelyezni.

5.2.18. A hajóveléssel rendelkező vízi jármű terhelése az abban meghatározott legnagyobb terhelést nem lépheti túl. A szabad oldalfalmagasság minden körülmények között legyen meg.

5.2.19. Csónakmotort, ha az berántó-visszahúzó szerkezettel működik, csak motorvédő burával szabad üzemeltetni. Ha a visszahúzó rugó nem működik, a berántó kötél használatánál fokozottan ügyelni kell a csónakban tartózkodók testi épségére.

5.2.19.1. Ha a csónak vezetője a csónakot elhagyta, gondoskodni kell arról, hogy idegen személy a csónakot ne használhassa.

5.2.19.2. A csónakot a mólóhoz (kikötőhelyhez) lánccal vagy kötéllel kell kikötni. Az orrkötelet a mólóhoz vagy a levert kikötőkaróhoz, a farkötelet pedig a hátsó karóhoz (farkaróhoz) kell erősíteni. A kötelek minimum 3,0-3,0 m hosszúak legyenek. A kikötést úgy kell végezni, hogy a szomszéd csónakhoz történő ütközés elkerülhető legyen.

5.2.20. A halastavakban, valamint a lecsapoló és tápláló csatornáknak fürödni nem szabad. Erre utaló tiltó táblákat a halastó körül el kell helyezni.

5.2.21. Csónakmotort csak leállítva, a hajóúton kívül, megfelelően rögzített állapotban szabad szerelni (javítani).

5.2.22. A motorcsónakot (csónakot) csúszos fenékdesszkával használni nem szabad.

5.2.23. A vízi járművön tartózkodó személyeknek mindig viselniük kell a mentőmellényt.

5.2.24. A halászattal kapcsolatos hajózási tevékenységre a külön jogszabályban (8.2.34.) foglaltak az irányadók.

5.2.25. Gépi jégvágást 0,25 m-nél vékonyabb jégen végezni tilos.

5.2.26. A 0,1 m-nél vékonyabb jégre menni sem ellenőrzés, sem munkavégzés céljából nem szabad. Nem szabad a jégen gépjárművel vagy kerékpárral közlekedni. Jégen történő tartózkodásra és munkavégzésre a külön jogszabály (8.2.25.) előírásai vonatkoznak.

5.2.27. Sötétben, ködben, rossz látási viszonyok mellett nem szabad rámenni a jégre.

5.2.28. A lékhalászatot legalább két személynek kell végeznie. A lékek megközelítése során különös gonddal kell eljárni - biztonsági kötelet kell felerősíteni, és a léket egyenként kell megközelíteni. A kivágott léket feltűnően meg kell jelölni.

5.2.29. Az elektromos halászgép és tartozékai műszaki biztonsági állapotát - minden munkakezdés előtt - villamos szakképzett személy köteles ellenőrizni. A berendezést csak akkor szabad használni, (illetve kiadni), ha megfelel a külön jogszabály (8.2.47.), valamint a vonatkozó szabvány (8.3.25.) előírásainak.

5.2.30. A szakképzett személy és a felelős munkavezető üzem közben is köteles ellenőrizni az elektromos halászgépet.

5.2.31. Az előzőeken túl az elektromos halászgép üzemeltetésével (kezelésével) kapcsolatban a következőket is be kell tartani:

- a) a gépet csak olyan személynek szabad kezelnie, aki a külön jogszabályban (8.2.47.) meghatározott képesítéssel (8.4.) rendelkezik, és aki a szükséges munkabiztonsági ismereteket elsajátította;
- b) a gépet őrizet nélkül hagyni nem szabad. A halászat befejezését követően a gépet feszültségmentesíteni kell, majd a kijelölt tárolóhelyre kell szállítani és ott elzártan tárolni;
- c) meg kell akadályozni, hogy a gépet olyan személy kezelhesse, aki - villamossági szempontból - erre nincs kioktatva;
- d) ha munka közben a gépen bármilyen meghibásodás (rendellenesség) észlelhető, a berendezést feszültségmentesíteni kell és a munkát be kell szüntetni;
- e) a gép meghibásodása után a munka csak abban az esetben folytatható, ha a szakképzett személy azt minden szempontból (5.2.29.) rendben találta és a munkavezető a berendezéssel való halászatra engedélyt ad.

6. VADÁSZATRA, VADGAZDÁLKODÁSRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

- 6.1. A vadászlőfegyver tartásával és használatával kapcsolatos előírásokat külön jogszabály (8.2.4., 8.2.20., 8.2.36.) határozza meg.
- 6.2. A vadgazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos előírásokat külön jogszabály (8.2.36.) határozza meg.
- 6.3. A mesterséges vadtenyésztési tevékenység (a vad zárttéri tartása és szaporítása) során a 4. fejezetben foglaltakat kell figyelembe venni.

7. TÉRKÉPÉSZETI TEVÉKENYSÉGRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

7.1. A földmérési és térképészeti tevékenységgel kapcsolatos általános rendelkezések

- 7.1.1. Földmérési és térképészeti tevékenységnek minősül minden olyan munkavégzés, amely a külön jogszabályban (8.2.3., 8.2.11.) a térképi ábrázoláshoz szükséges előállítási folyamatokat foglalja magába.
- 7.1.2. Külfejtésnél kő- és kavics- stb. bányáknál térképészeti munkát, továbbá üzemek, ipartelemek területén közműkutatói munkát csak az üzemeltető előzetes engedélyével és felügyeletével szabad végezni.
- 7.1.3. Vasúti pályatesten térképészeti tevékenységet csak az üzemeltető vasút engedélyével és felügyelet mellett szabad folytatni.
- 7.1.4. Rossz látási és időjárási viszonyok mellett közutakon, vasútvonalon, magasjeleken és magaspontokon mérési tevékenységet folytatni nem szabad.

7.2. Földmérési alappontok létesítésére vonatkozó rendelkezések

- 7.2.1. Földmérési alappontok (ideiglenes vagy végleges) helyét úgy kell kijelölni, hogy azok sem a földmérési dolgozók, sem más személyek testi épségét ne veszélyeztessék.
- 7.2.1.1. A földmérési alappontjel helyének kijelölése előtt a területileg illetékes szerveknél vagy közműtérképek alapján meg kell győződni arról, hogy hol húzódnak föld alatti nyomás, illetve feszültség alatt álló elektromos és egyéb vezetékek. Ezek ismeretében a munkavégzésre kiadott utasításnak tartalmaznia kell a vonatkozó biztonsági előírásokat is.
- 7.2.2. Nagynyomású kőolaj- és földgázvezetékek nyomvonalától számított 50 méteren belül földmérési alappontjelet elhelyezni nem szabad.
- 7.2.3. Nagyfeszültségű vezeték tartóoszlopa földmérési jellé nyilvánítható, de műszerállásként fel nem használható.
- 7.2.4. Földmérési alappontjeleket vasutak és egyéb kényszerpályák úrszelvényében elhelyezni nem szabad.

7.3. Alappontjelek állandósítására vonatkozó rendelkezések

- 7.3.1. Állandósításkor a közlekedési úton vagy járdán, az alappontjeleket (kő, cövek stb.) a burkolat, illetve a terep szintjéig kell lesüllyeszteni.
- 7.3.2. Az állandósítás során bármilyen közművezeték elérésének észlelése esetén a munkát azonnal be kell szüntetni. Ha a közművezeték megsérült, az illetékes üzemeltető szervezetet azonnal értesíteni kell.
- 7.3.3. Olyan helyen, ahol az állandósított alappontjel veszélyt okozhat (pl. mezőgazdasági művelés alatt álló terület), az alappontjelet jól látható módon, védőberendezéssel kell ellátni.

7.4. Magasjelek építésére vonatkozó rendelkezések

7.4.1. Földmérési magasjelek (tripód, létraállvány, tetőjel stb.) esetében, az alappontok meghatározásához szükséges jelek építését és bontását, a helyi adottságok figyelembevételével kiadott munkáltatói utasításban kell szabályozni.

7.4.2. Erősáramú szabadvezetékek közelébe magasjel létesítése csak a vonatkozó szabvány (8.3.30.) szerinti távolságon kívül történhet.

7.5. Mérésre vonatkozó rendelkezések

7.5.1. Mocsaras területen mérési munkát csak a helyi körülményeket jól ismerő személy jelenlétében és az előírt biztonsági felszereléseket alkalmazva szabad végezni.

7.5.2. Közúton történő mérésnél a közúti közlekedésre vonatkozó jogszabályok előírásait (8.2.24., 8.2.44.) be kell tartani.

7.5.2.1. Úttesten történő mérésnél a mérési munkát végzők messziről jól látható, feltűnő színű mellényt kötelesek viselni.

7.5.2.2. Forgalomkorlátozást igénylő mérés megkezdése előtt a közút kezelőjétől a közút lezárását, vagy a forgalom korlátozását kell kérni a külön jogszabályban (8.2.38.) foglaltak szerint.

7.5.3. A vasútüzemi munkákra vonatkozó biztonsági előírásokra a külön jogszabályban (8.2.33.), valamint a vasutat üzemeltető szerv utasításában foglaltak az irányadók.

7.5.4. Két méternél magasabb munkahelyen (tetőzetten, sziklán, templomtoronyban, földmérési jelen, acélszerkezeten, darupályán stb.) mérési munkát végezni, csak a munkahely biztonságos kialakítása után és az előírt egyéni védőeszközök használatával szabad.

7.6. Nagyfeszültségű szabadvezetékek közelében végzett munkákra vonatkozó rendelkezések

7.6.1. A szabadvezeték biztonsági övezete a szabadvezeték mindkét oldalán, a szélső, nyugalomban levő áramvezetőktől vízszintesen és a nyomvonalra merőlegesen mért 40,0 m távolságban levő függőleges síkorig terjed.

7.6.2. A biztonsági övezetben tilos a 3,0 m-nél magasabb ideiglenes, vagy végleges földmérési alappontjel telepítése.

7.6.3. A szabadvezetékek áramvezetői alatt térképészeti alappontot nem szabad létesíteni.

7.7. Föld alatti közművezetékek, létesítmények kutatási és felmérési munkáira vonatkozó rendelkezések

7.7.1. Fülhallgatós műszer használata folyamatosan legfeljebb 3 óra, pihenőidők beiktatásával naponta legfeljebb 6 óra időtartamra megengedett.

7.7.2. A szükség szerinti kutatóárok, kutatógödörök helyét, a helyi adottságok és körülmények gondos mérlegelése alapján, a munka vezetője jelöli ki.

7.7.3. Közművezetéseket, továbbá a vasút kisajátítási határán belül bármilyen vezeték, fúrással vagy szúróvasak leverésével kutatni tilos.

7.7.4. Kutatógödör készítése közben a keresett vagy idegen vezeték megsérülése, vagy annak gyanúja esetén a munkát azonnal le kell állítani és jelenteni kell az illetékes üzemeltető szervnek. A veszély elhárításáig biztosítani kell a kutatógödör őrzését. A munka csak a veszély elhárítása után, az üzemeltető szerv engedélyével folytatható.

7.7.5. A kutatógödöröket a keresett vezetésekre vonatkozó adatok bemérése után, lehetőleg még aznap be kell temetni.

7.7.6. Amennyiben a kutatógödör aznapi betemetése nem lehetséges, a munkahely elhagyásakor a kutatógödört le kell fedni, vagy körül kell keríteni és sötétedés után lámpákkal meg kell világítani.

7.7.7. A kutatógödörök készítésénél a talaj megcsúszása, illetve leomlása ellen a várható terhelésnek ellenálló dűcolást kell készíteni. A talaj minőségétől függő leásási mélység a külön jogszabályban (8.2.30.) foglaltak szerinti lehet.

7.8. Aknában, kábel szekrényben végzett munkára vonatkozó rendelkezések

7.8.1. Aknába, közműalagútba vagy csatornába történő leszállás esetében, a vonatkozó szabványban (8.3.5; 8.3.10.) foglaltak az irányadók.

7.8.2. A fedlapot megfelelő felszereléssel, emelőszerkezettel szabad csak felnyitni, felemelni. Tilos csákány és feszítővas használata.

7.8.3. Lefagyott aknafedlap felnyitásánál nyílt láng használata tilos.

7.8.4. A felemelt fedlapot a kutatás, illetve mérés időtartamára az aknától legalább 1,0 m távolságra kell elhelyezni és veszélyt jelző táblákat (eszközöket) kell felállítani.

7.8.5. A fedlapot kitámasztani, élére állítani nem szabad.

7.8.6. A mérés befejeztével a fedlapot gondosan a helyére kell visszahelyezni.

7.8.7. Az aknába történő leszállás előtt szellőztetést kell végezni, majd méréssel kell meggyőződni arról, hogy az aknában egészségre káros, veszélyes gáz nincs. Gyertya vagy lángpróbát végezni nem szabad.

7.8.8. Az aknában, szekrényben, csatornában vagy közműalagútban végzett munka közben is folyamatosan gázellenőrzést kell végezni.

7.8.9. A gázveszélyjelző műszert úgy kell elhelyezni, hogy ne legyen árnyékolva az esetleges áramló levegőtől, de 1 m/s-ot meghaladó légsebességű huzat se érje.

7.8.10. Felnyitott aknában és az akna mellett nyílt lángot használni vagy dohányozni, továbbá égő anyagot az aknába dobni tilos.

7.8.11. Aknában, csatornában alkalmazott világító eszközre a vonatkozó szabványban (8.3.20.) foglaltak az irányadók.

7.8.12. Aknák, kábelszekrények stb. fedlapjait felnyitni és azokba lemenni, csak az illetékes üzemeltető szerv engedélye és utasításainak megtartása mellett szabad.

7.8.13. Távfűtővezeték felmérését lehetőleg a fűtési időnyen kívüli időszakban kell elvégezni.

7.9. Kábelek kutatása, felmérésére vonatkozó rendelkezések

7.9.1. Kábelek kutatását és felmérését megelőzően fel kell venni a kapcsolatot a helyi áramszolgáltatóval és gondoskodni kell helyi ismeretekkel rendelkező villamos szakemberről is.

7.9.2. A kutatást végzők a villamos berendezésekhez ne nyúljanak, tokozott berendezések fedelét ne bontsák le.

7.10. A földméréssel kapcsolatos egyéb tevékenységre vonatkozó rendelkezések

7.10.1. A földmérési jel létesítéséhez és az alappontjelek összeláthatóságához szükséges fák döntése és gallyazása esetében, valamint a térképészeti (földmérési) munkák alkalmával igénybe vett motorfűrészek (villamos, benzinmotoros) üzemeltetése során a külön jogszabályban (8.2.40.) foglaltak az irányadók.

8. FÜGGELÉKEK

8.1. Fogalommeghatározások

8.1.1. *Alom*: a háziállatok alá terített nedvszívó, hőszigetelő, többé-kevésbé puha anyag, többnyire szalma.

8.1.2. *Aratógép*: olyan betakarítógépek összefoglaló neve, amelyek szálas növények levágására alkalmasak.

8.1.3. *Állandósítás*: a vízszintes és magassági alappontok végleges megjelölése.

8.1.4. *Állatfelhajtó*: a háziállatoknak a szállítójárműre történő fel- vagy lehajtása céljából a rakodó- és szállítószintet összekötő, járófelülettel ellátott szerkezet.

8.1.5. *Állatot szállító felépítmény*: az élő háziállatok befogadására alkalmas általános teherszállító és különleges biztonsági berendezések együttese, amelyek a jármű jellegét meghatározzák.

8.1.6. *Állatot szállító közúti jármű*: élő háziállatok szállítására különleges felépítménnyel megépített vagy szállítására átalakított, illetve berendezett jármű.

8.1.7. *Árapasztó*: olyan vízpítési létesítmény, amelynek segítségével az árvízi károk a víz elterelésével elkerülhetők, illetve csökkenthetők.

8.1.8. *Árasztó öntözési mód*: felületi öntözés, a talajfelszín elborítása öntözővízzel.

8.1.9. *Áthidaló*: összekötő elem, amely a háziállatot szállító jármű felépítmény és a rakodó közti nyílást, mélységet átfedve, a közlekedést lehetővé teszi.

8.1.10. *Bálázógép*: légszáraz-állapotú szálas terményeknek kocka vagy henger alakú bálába történő kötésére szolgál.

8.1.11. *Biztonsági (vezető)fülke*: olyan (vezető)fülke, amelynek szerkezetét úgy tervezték, hogy borulás esetén is biztosítja a vezető testi épségének védelmét.

8.1.12. *Biztonsági védőkeret*: a (vezető)fülke nélküli gépre, illetve a (vezető)fülkén kívül vagy azon belül felszerelhető külön szerkezet, amely a vezető testi épségének a védelmére szolgál.

8.1.13. *Biztosító rúd*: a háziállatot szállító felépítmény kijáratában szükség szerint elhelyezhető, az állatnak a járműről való véletlen lejutását megakadályozó, az állatok nekidőlésétől származó terhelést elviselő szerkezeti elem.

8.1.14. *Csávázás*: a vetőmag vagy szaporítóanyag kezelése peszticid (növényvédő szer) készítménnyel.

8.1.15. *Csoroszlya*: az eke része, amely a barázdafal függőleges síkú hasítását végzi.

8.1.16. *Csutakolás*: az állatnak (főként a lónak) hosszabb ideig tartó erős ledörzsölése.

8.1.17. *Erőgép*: az a mezőgazdasági gép, amely saját erőforrással rendelkezik, de kiegészítő eszköz nélkül mezőgazdasági munkavégzésre nem alkalmas (pl. traktor).

8.1.18. *Falközi siló*: a silótakarmány tartósítására és tárolására szolgáló, hosszú oldalfalú építmény.

8.1.19. *Fesztűözabla*: célszerűen kialakított zabla, ami a kemény szájú lovak fékezésére, esetleg idomítására szolgál.

8.1.20. *Fogat*: kocsi, az elé fogott felszerszámozott lovakkal.

8.1.21. *Fölözögép/tejszeparátor*: a centrifugális szeparátor elve alapján a tejet szétválasztja tejszínre és fölözött vagy sovány tejre.

8.1.22. *Függesztett munkagép*: az erőgép hidraulikus emelőszerkezetéhez oly módon csatlakozó munkagép, amelynek - kiszállítás közben - teljes tömege a traktort terheli, műveletvégzés közben azonban ez a terhelés csak részben hárul a traktorra. Az ún. hordozott munkagép a traktorral egybeszerelt és tömege munka közben is a traktort terheli.

8.1.23. *Garat*: megfelelően kiképzett tölcser, a feldolgozandó terményeknek vagy termékeknek a berendezésbe való bejuttatására szolgál.

8.1.24. *Gépcsoport*: a technológiai sorban munkába állított két vagy több együtt dolgozó gép.

8.1.25. *Halfelvonó (hallift)*: egy vízbe merülő medencéből áll, amely a duzzasztóműnél hidraulikus emelőszerkezet segítségével az alsó víztérből időszakonként a felsőbe emeli a becsalogatott halakat.

8.1.26. *Hígrágya*: az alommentes háziállat-tartási rendszerben, főleg a sertésstelepeken keletkező, öblítővízzel kevert szilárd és híg ürülék.

8.1.27. *Jászol*: takarmánytartó a háziállatok (szarvasmarha, juh stb.) etetéséhez.

8.1.28. *Kaloda*: nagyobb háziállatok rögzítésére szolgáló fa- vagy vasrudakból készített, az állatot körülvevő korlát.

8.1.29. *Karám*: a háziállatok (szarvasmarha, juh stb.) elhelyezésére szolgáló, kerítéssel, illetve a szabadon levő háziállatok eltávozását akadályozó berendezéssel körülfalazott terület.

8.1.30. *Kitérő*: olyan szerkezet, amely lehetővé teszi, hogy a járművek folyamatos mozgással egyik vágányról a másik vágányra áthaladhassanak.

8.1.31. *Körmozdítás*: a háziállatok körmeinek késsel, kacorral, körömfogó ollóval vagy körmozdító fogóval történő vágása.

8.1.32. *Kötőfék*: háziállatok, elsősorban a ló megkötésére szolgáló, kenderből, hevederből vagy szíjból készített szerszámdarab.

8.1.33. *Külfejtés*: a külszínen vagy kis mélységben, a külszín közelében előforduló kőzetek kitermelése az esetleges takarórétegek előzetes lehordásával, nagyobb számú föld alatti bányatértség kialakítása nélkül.

8.1.34. *Lekötő berendezés*: több háziállat csoportos rögzítését és eleresztését teszi lehetővé.

8.1.35. *Lógereblye (gyűjtőgereblye)*: traktorra is függeszthető, félkör alakban hajlított acél fogsor.

8.1.36. *Magaspont*: geodéziai ponttá nyilvánított építmény (templomtorony, gyárkémény, kilátó stb.), illetve magas építmények (épület, víztorony stb.) tetején létesített geodéziai pont.

8.1.37. *Magasjel*: mérés és irányzás céljából földi geodéziai alappont fölé épített fa- vagy fémállvány, illetve vasbeton mérőtorony.

8.1.38. *Manipulációs gépsor*: általában kertészeti termékek (gyümölcs, zöldség) piaci előkészítésére használt gépek sorozata.

8.1.39. *Mezőgazdasági szárító berendezés*: gép vagy műszaki létesítmény a betakarított mezőgazdasági termények természetes víztartalmának csökkentésére, amely a tartós tárolás, illetve a további feldolgozás feltételeinek megteremtését szolgálja.

8.1.40. *Motolla*: a betakarítógépen a vágószerkezet előtt forgó, a terményt ahhoz terelő, küllőkhöz rögzített lapátokkal ellátott szerkezet.

8.1.41. *Munkagép*: az a mezőgazdasági gép, amely saját erőforrással vagy erőgéppel üzemeltetve mezőgazdasági munkavégzésre alkalmas.

8.1.42. *Orrfék*: kisebb beavatkozásokhoz a sertés rögzítésére, lefogására szolgáló eszköz.

8.1.43. *Orrkarika*: a vezetőrúd befogadására (fűzésére) szolgál.

8.1.44. *Önjáró vagy magajáró gép*: olyan munkagép, amelyet saját motorja mozgat, illetve hajt.

- 8.1.45. *Öntözőszivattyú*: az öntözővíz kiemelésére és továbbítására szolgál.
- 8.1.46. *Pipa (ajakszorító)*: a lovak fékezésére szolgáló kényszereszköz, amely rövid farúdból és az egyik végén fúrt, két lyukba fűzött, sodrott kötélből készült hurokból áll.
- 8.1.47. *Siló*: a zöldtakarmányok nagy tömegű erjesztésére, tárolására (illetve szemes termény és egyéb anyagok tárolására és kezelésére) szolgáló építmény.
- 8.1.48. *Szarvitalanítás*: a szarvkezdemény eltávolítása vagy elpusztítása, célja, hogy megakadályozza a szarv kifejlődését és a szarv okozta sérüléseket.
- 8.1.49. *Szájkosár*: a szarvasmarha vagy a ló pofájára illő, nyakra, illetve fejre köthető kosár.
- 8.1.50. *Szecskázó gép*: a szalastakarmány felaprítására szolgál. Kialakításától függően lehet stabil vagy járva szecskázó.
- 8.1.51. *Szennyvízöntözés*: az iparban, mezőgazdaságban egyszer már valamilyen célra felhasznált, szennyeződéstől megtisztított víz öntözésre való hasznosítása.
- 8.1.52. *Szerves trágya*: azok a természetes eredetű trágyaszerek, amelyek a tápanyagokat szerves kötésben tartják.
- 8.1.53. *Szivornya*: olyan, a közlekedő edények törvényén alapuló bádóg-, esetleg műanyag cső, amelyet az öntözőcsatornából való vízkivételre használnak anélkül, hogy a gátat átvágnák.
- 8.1.54. *Szórókészülék (szórófej)*: az öntözőberendezések olyan szerkezeti eleme, amelyen keresztül a kilépő folyadék a nyomás hatására a levegőben cseppekre bomlik és permetfátyolra oszlik.
- 8.1.55. *Takarmányfüllesztő*: takarmány-előkészítő gép, amely vegyes tüzelésű, légmentesen zárható üst, a takarmányfélék gőzben való párolására szolgál.
- 8.1.56. *Tejház*: nagyobb gazdaságokban a tejgyűjtés, szűrés, pasztörizálás, főlözés, hűtés és kannázás feladatainak ellátására szolgáló építmény.
- 8.1.57. *Terelődeszka*: a háziállatok között tartózkodókat a felöklelés ellen védi.
- 8.1.58. *Terelőfa*: a háziállatok mozgásának irányítására szolgáló fa segédeszköz (fa bot).
- 8.1.59. *Tetőjel*: olyan jelrúd, amelyet az épület (ház) tetőszerkezetének gerendázatához erősítenek az adott helyzetnek megfelelően.
- 8.1.60. *Tolólap*: az erőgép (pl. traktor) elé szerelt homorú felületű acéllemez.
- 8.1.61. *Trágyaszán (szános trágyakihúzó)*: a mechanikus trágyakihúzóhoz tartozó gépek egyike, a trágyacsatorna teljes szélességében, a hosszirányra merőlegesen elhelyezett merev, ún. dolgozó fémlap, amelyhez két végén derékszögű, a trágyacsatorna oldalfalára támaszkodó vezetőlap csatlakozik. A trágyaszánt sodronykötélre vagy láncra erősítve vontatják végig a csatornán.
- 8.1.62. *Traktor*: önjáró jármű, amelyet más járművek vagy felszerelések vontatására, a vontatott felszerelések üzemeltetésére vagy mozgó, illetve stabil gépek erőforrásaként alkalmaznak.
- 8.1.63. *Vezetőfülke*: a traktor és az önjáró munkagép vezetője részére fenntartott fülke, amely megvédi az időjárás és a szennyezett levegő egészséget károsító hatásaitól.
- 8.1.64. *Vezetőrúd*: az állatok irányítására, szükség szerint fékezésére szolgáló eszköz.
- 8.1.65. *Villamos kerítés (villamos karám, „villanypásztor”)*: fémhuzalból készült kerítés, amelyben villamos áram kering. A háziállatok tartózkodási helyének (karám) körülkerítésére szolgál.
- 8.1.66. *Vízágyú*: öntözésre használt nagy hatósugarú szórófej.
- 8.1.67. *Vonórúd*: a vontatást végző gép és a vontatott eszköz közé kapcsolt, a vonóerőt közvetítő merev szerkezet.
- 8.1.68. *Zabla*: több darabból álló fém vagy más anyagból készült szerszám, amelyet a ló szájába helyeznek. A kantárszárakkal összekapcsolt zabla a ló irányítására szolgál.
- 8.1.69. *Zsilip*: a víz levezetésének szabályozására, elzárására szolgáló műtárgy.
- ▶ 8.1.70. *Vándor méhes-ház*: olyan méhesházaz különleges felépítményű közúti jármű, amelynek a felépítménye kizárólag méhek, valamint méhészeti felszerelések (technológiai- és védőeszközök) elhelyezésére és szállítására szolgál.

8.2. Jogszabályok

- 8.2.1. 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről.
- 8.2.2. 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről.
- 8.2.3. 1996. évi LXXVI. törvény a földmérési és térképészeti tevékenységről.
- 8.2.4. 115/1991. (IX. 10.) Korm. rendelet a kézilőfegyverekről és löszerekről, a gáz- és riasztófegyverekről, valamint a légfegyverekről és a lőterekről.
- 8.2.5. 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) az országos településrendezési és építési követelményekről.
- 8.2.6. 102/1996. (VII. 12.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékokról.
- 8.2.7. 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról.

- 8.2.8. 7/1993. (XII. 30.) MüM rendelet az Országos Képzési Jegyzékről.
- 8.2.9. 2/1998. (I. 16.) MüM rendelet a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről.
- 8.2.10. 8/1998. (III. 31.) MüM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről.
- 8.2.11. 16/1997. (III. 5.) FM rendelet a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény végrehajtásáról.
- 8.2.12. 41/1997. (V. 28.) FM rendelet az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról.
- 8.2.13. 2000. évi XXXV. törvény a növényvédelemről.
- 8.2.14. 64/1994. (XII. 15.) FM rendelet a szakmai követelmények kiadásáról.
- 8.2.15. 15/1972. (VIII. 15.) EüM rendelet az egészségügyről szóló 1972. évi II. törvénynek a gyógyító-megelőző ellátásra vonatkozó rendelkezései végrehajtásáról.
- 8.2.16. 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről.
- 8.2.17. 31/1992. (XII. 19.) NM rendelet a közúti járművezetők elsősegélynyújtási ismeretei megszerzésének igazolásáról.
- 8.2.18. 25/1996. (VIII. 28.) NM rendelet az egészséget nem veszélyeztető munkavégzés és munkakörülmények általános egészségügyi követelményeiről.
- 8.2.19. 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet a foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról.
- 8.2.20. 22/1991. (XI. 15.) NM rendelet a kézi lőfegyverek, lőszeres, gáz- és riasztófegyverek megszerzésének és tartásának egészségi alkalmassági feltételeiről és vizsgálatáról.
- 8.2.21. 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről.
- 8.2.22. 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről.
- 8.2.23. 25/1998. (XII. 27.) EüM rendelet az elsősorban hátsérülések kockázatával járó kézi tehermozgatás minimális egészségi és biztonsági követelményeiről.
- 8.2.24. 48/1997. (VIII. 26.) BM rendelet a közúti közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról.
- 8.2.25. 6/1995. (III. 22.) BM rendelet a szabad vizekben való fürdésről, a fürdőhelyről, a viharjelzésről és a jégen tartózkodás szabályairól.
- 8.2.26. 30/1996. (XII. 6.) BM rendelet a tűzvédelmi szabályzat készítéséről.
- 8.2.27. 35/1996. (XII. 29.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról.
- 8.2.28. 27/1993. (IX. 23.) KHVM rendelet a vízi közlekedés rendjéről.
- 8.2.29. 20/1979. (IX. 18.) KPM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás „A” és „B” mellékletének kihirdetéséről és belföldi alkalmazásáról.
- 8.2.30. 32/1994. (XI. 10.) IKM rendelet az Építőipari Kivitelezési Biztonsági szabályzat kiadásáról.
- 8.2.31. 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról.
- 8.2.32. 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről.
- 8.2.33. 17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelet az egyes veszélyes tevékenységek biztonsági követelményeiről szóló szabályok kiadásáról.
- 8.2.34. 19/1995. (XII. 7.) KHVM rendelet a Vízügyi Biztonsági Szabályzat kiadásáról.
- 8.2.35. 4/1979. (III. 7.) NIM rendelet a Nyomástartó Edények Biztonsági Szabályzata hatályba léptetéséről.
- 8.2.36. 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról; 30/1997. (IV. 30.) FM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól.
- 8.2.37. 46/1997. (XII. 29.) KTM rendelet az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységekkel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról.
- 8.2.38. 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről, valamint a végrehajtására kiadott 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet.
- 8.2.39. 21/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról.
- 8.2.40. 15/1989. (IX. 8.) MÉM rendelet az Erdészeti Biztonsági Szabályzat kiadásáról.
- 8.2.41. 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről.
- 8.2.42. 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről.
- 8.2.43. 13/1999. (IV. 28.) KHVM-FVM együttes rendelet az állatszállításról.
- 8.2.44. 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól.

8.2.45.

8.2.46. 233/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet a veszélyes anyagokkal és készítményekkel kapcsolatos eljárás szabályairól.

8.2.47. 1997. évi XLI. törvény a halászatról és a horgászatról; valamint a végrehajtásának egyes szabályairól szóló 78/1997. (XI. 4.) FM rendelet.

8.2.48. 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól.

8.3. Szabványok

8.3.1. MSZ EN 292-1:1993 Gépek biztonsága. Alapfogalmak, a kialakítás általános elvei. 1. rész: Fogalom meghatározások, módszertan.

8.3.2. MSZ EN 292-2:1991/A1:1997 Gépek biztonsága. Alapfogalmak, a kialakítás általános elvei. 2. rész: Műszaki alapelvek és általános előírások.

8.3.3. MSZ EN 632:1996 Mezőgazdasági gépek. Arató-cséplő gépek és járvaszecskázók. Biztonság.

8.3.4. MSZ EN 131-1:1993 Létrák. Fogalom meghatározások, típusok és funkcionális méretek.

8.3.5. MSZ-09-57.0033:1990 Munkavédelem. Veszélyes berendezésekben beszállással végzett munkák biztonságtechnikai követelményei.

8.3.6. MSZ EN 61011:1999 Villamos karám áramszolgáltató egységei. Hálózatról táplált villamos karám áramszolgáltató egységeinek biztonsági követelményei.

8.3.7. MSZ 20860-4:1987 Villamos karámok. Telepítési és biztonsági előírások.

8.3.8. MSZ 21461-1:1988 Munkahelyek levegőtisztasági követelményei. Vegyi anyagok.

8.3.9. MSZ 6240-4:1986 Belsőtéri mesterséges világítás. A világítástechnikai jellemzők előírt értékei.

8.3.10. MSZ EN 294:1994 Gépek biztonsága. Biztonsági távolságok a veszélyes helyek felső testrésszel való elérése ellen.

8.3.11. MSZ 6292:1997: Gázpalackok szállítása, tárolása és kezelése.

8.3.12. MSZ-05-10.0112:1991 Munkavédelem. Mezőgazdasági gépek hágcsójának, kezelőlétrájának, kezelőlépcsőjének, kezelőállásának és korlátjának biztonságtechnikai követelményei.

8.3.13. MSZ 4935:1982 Gépfonat.

8.3.14. MSZ 12623:1985 Gáz- és olajtüzelésű berendezések kezelési osztályba sorolása.

8.3.15. MSZ 19103-2:1989 Mezőgazdasági szárító berendezések. Általános telepítési és üzembe helyezési követelmények.

8.3.16. MSZ 19103-3:1988 Mezőgazdasági szárító berendezések. A hőellátó egység biztonságtechnikai és energiagazdálkodási követelményei.

8.3.17. MSZ EN 703:1996 Mezőgazdasági gépek. Silókitermelő berendezések. Biztonság.

8.3.18. MSZ 19099-4:1988 Ketreces baromfitartó rendszerek. Ketrecek fő jellemzői és műszaki követelményei.

8.3.19. MSZ 19099-5:1988 Ketreces baromfitartó rendszerek. A tojásgyűjtő berendezés műszaki követelményei.

8.3.20. MSZ 1600-1:1977/1M:1981 Létesítési biztonsági szabályzat 1000 V-nál nem nagyobb feszültségű erősáramú villamos berendezések számára. Általános előírások.

8.3.21. MSZ 17066:1985 Biztonsági szín- és alakjelek.

8.3.22. MSZ 6240-2:1986 Belsőtéri mesterséges világítás. Általános követelmények, minőség ellenőrzése.

8.3.23. MSZ 274-3:1981/1M:1985 Villámvédelem. A villámhárító berendezés műszaki követelményei.

8.3.24. MSZ-05-10.0215:1982 Vetőmagcsávázó gépek műszaki és biztonságtechnikai követelményei.

8.3.25. MSZ-05-44.1603:1983 Villamos halászókészülékek. Követelmények és vizsgálatok.

8.3.26. MSZ 12779:1979 Traktorok és mezőgazdasági gépek általános biztonsági követelményei.

8.3.27. MSZ ISO 4254-1:1992 Mezőgazdasági és erdészeti traktorok és gépek műszaki biztonsági eszközei. Általános előírások.

8.3.28. MSZ EN 708:1998. Mezőgazdasági gépek. Talajművelő eszközök hajtott szerszámmal. Biztonság.

8.3.29. MSZ EN 60204-1:1995. Gépi berendezések biztonsága. Gépek villamos szerkezetei.

8.3.30. MSZ 151-1:2000. Erősáramú szabadvezetékek. 1 kV-nál nagyobb névleges feszültségű szabadvezetékek létesítési előírásai.

8.3.31. MSZ 172-2:1994. Érintésvédelmi szabályzat. 1000 V-nál nagyobb feszültségű nem közvetlenül földelt berendezések.

8.3.32. MSZ 172-3:1973. Érintésvédelmi szabályzat. 1000 V-nál nagyobb feszültségű, közvetlenül földelt berendezések.

8.4. Jegyzék azokról a mezőgazdasági és erdészeti gépekről, amelyek kezeléséhez gépkezelői jogosítvány szükséges

a) Mezőgazdasági gépek

Sz.	A gép megnevezése	VTSZ szám	A jogosítvány megszerzéséhez előírt szakképesítés		Szakmai végzettség(ek), amely alapján a jogosítványt - kérelemre - ki kell adni
a	b	c	megnevezése	OKJ száma	f
			d	e	
1.	37 kW teljesítmény határ feletti traktor	8701.90.25 01 8701.90.31 01 8701.90.35 01 8701.90.39 01	Mezőgazdasági gépkezelő (Traktor)	31 6280 10	Okleveles mezőgazdasági gépészmérnök, Mezőgazdasági gépészmérnök, Okleveles mezőgazdasági mérnök, Mezőgazdasági mérnök, Mezőgazdasági gépésztechnikus, Növénytermesztő és növényvédelmi technikus, Parképítő és fenntartó technikus, Okleveles kertészmérnök, Kertészmérnök, Kertész- és növényvédelmi technikus, Vadgazdálkodási technikus, Mezőgazdasági gépész, Növénytermesztő gépész, Mezőgazdasági gépszerelő, gépüzemeltető, Mezőgazdasági gépjavító és karbantartó, Mezőgazdasági gépjavító szaktechnikus, Mezőgazdasági gépüzemeltető szaktechnikus, Állattartó-telepi gépész, Kertészeti gépész, Kertépítő és fenntartó, Kertész, Dísnövénykertész, Dísnövénytermesztő szaktechnikus, Meliorációs és parképítő gépkezelő, Vadász, vadtenyésztő, Gazda I, Gazda II.
2.	Lánctalpas traktor	8701.30.90 01	Mezőgazdasági gépkezelő (Traktor)	31 6280 10	Okleveles mezőgazdasági gépészmérnök, Mezőgazdasági gépészmérnök, Mezőgazdasági gépésztechnikus, Mezőgazdasági gépszerelő, gépüzemeltető, Mezőgazdasági gépjavító és karbantartó, Mezőgazdasági gépjavító szaktechnikus, Mezőgazdasági gépüzemeltető szaktechnikus, Mezőgazdasági gépész, Növénytermesztő gépész, Állattartó-telepi gépész, Kertészeti gépész, Gazda I, Gazda II.
3.	Önjáró mezőgazdasági betakarítógép	8433.11 8433.19 8433.20 8433.30 8433.40 8433.51 8433.52 8433.53 8433.59	Mezőgazdasági gépkezelő (Önjáró betakarítógép)	31 6280 10	Okleveles mezőgazdasági gépészmérnök, Mezőgazdasági gépészmérnök, Mezőgazdasági gépésztechnikus, Mezőgazdasági gépész, Növénytermesztő gépész, Kertészeti gépész, Mezőgazdasági gépszerelő, gépüzemeltető, Mezőgazdasági gépjavító és karbantartó, Mezőgazdasági gépjavító szaktechnikus, Mezőgazdasági gépüzemeltető szaktechnikus, Gazda I, Gazda II.

4.	Meliorációs és földmunkagép	8432.10 8432.21 8432.29 8432.30 8432.40 8432.80	Mezőgazdasági gépkezelő (Meliorációs és parképítő földmunkagép)	31 6280 10	Okleveles mezőgazdasági gépészmérnök, Mezőgazdasági gépészmérnök, Mezőgazdasági gépésztechnikus, Parképítő és fenntartó technikus, Tájépítő szaktechnikus, Meliorációs és parképítő gépkezelő, Mezőgazdasági gépész. Állattenyésztő (Szarvasmarha-tenyésztő), Állattenyésztő és állat-egészségügyi technikus, Általános állattenyésztő, Állattartó-telepi gépész, Gazda I, Gazda II, Mezőgazdasági gazdaasszony I, Mezőgazdasági gazdaasszony II, Szarvasmarha-tenyésztő szaktechnikus, Mezőgazdasági gépész, Mezőgazdasági gépésztechnikus, Okleveles agrármérnök, Agrármérnök, Mezőgazdasági gépészmérnök, Okleveles mezőgazdasági gépészmérnök.
5.	Fejő- és tejfeldolgozó gép	8434.10 8434.20	Állattenyésztési gépkezelő (Fejőgépkezelő)	21 6203 02	Állattenyésztő és állat-egészségügyi technikus, Állattenyésztő szakmunkás, Állattenyésztő (baromfi- és kisállattenyésztő).
6.	Keltetőgép	8436.21	Állattenyésztési gépkezelő (Keltetőgépkezelő)	21 6280 01	Halász, Halász szaktechnikus.
7.	Elektromos halászgép	8543	Elektromos halászgépkezelő	32 6280 01	Okleveles mezőgazdasági gépészmérnök, Mezőgazdasági gépészmérnök, Okleveles erdőmérnök, Erdőmérnök, Mezőgazdasági gépésztechnikus, Erdészeti gépésztechnikus, Mezőgazdasági gépész, Erdészeti gépész, Növénytermesztő gépész, Állattartó-telepi gépész.
8.	Mezőgazdasági rakodógép	8428.90.71	Mezőgazdasági gépkezelő (Mező- és erdőgazdasági rakodógép)	31 6280 10	

A jogosítvány tanfolyam elvégzésével és a szakmai vizsga letételével szerezhető meg. Az f oszlopban szereplő képzettségek szakmai vizsgái tartalmazzák a szükséges gépkezelői vizsga anyagát is, ezért külön vizsga letételére nem kötelezettek.

A tanfolyamon és a vizsgákon való részvétel általános feltételeire, a képzésre, a vizsgák lebonyolítására, továbbá az elveszett vagy megsemmisült jogosítványok pótlására vonatkozóan a szakképzésről szóló jogszabályok előírásait kell alkalmazni.